

POLITIET
POLITIDIREKTORATET

Helsedirektoratet

dsb

Direktoratet for
samfunnssikkerhet
og beredskap

FELLES SAMBANDSREGLEMENT FOR NØDNETT

Versjon 4.1

Felles sambandsreglement for Nødnett

Politiets beredskapssystem del II (PBS II)

Godkjent	30. november 2021
Ikrafttredelse	1. januar 2022
Erstatter	Felles sambandsreglement for Nødnett, versjon 4.0
Utgitt av	Politidirektoratet

ISBN 978-82-8256-113-6
POD publikasjon 2021/08

Henvendelser vedrørende reglementet rettes til:
Politidirektoratet,
Postboks 2090 Vika,
0125 Oslo
E-post: politidirektoratet@politiet.no
Internett: www.politiet.no

Revisjonshistorikk

Versjon 1	13. juni 2008
Versjon 2	2. november 2009
Versjon 3	2. mai 2013
Versjon 4	1. februar 2018
Versjon 4.1	30. november 2021

Oppdatert versjon av dette reglementet er tilgjengelig på www.politiet.no.

Forord

Nødnett skal ivareta nødetatene og beredskapsaktørenes operative og sikkerhetsmessige krav til kommunikasjon.

Et funksjonelt samband og enhetlig bruk er avgjørende for godt samvirke og for at brukerne skal kunne løse sine oppgaver på en god måte. Sikker og stabil kommunikasjon er en forutsetning for effektiv koordinering og samvirke ved felles innsats i det daglige og ved store hendelser.

For å sikre utnyttelse av de mulighetene Nødnett gir, og for å ivareta sikkerhet for mannskapene, stilles det krav til brukerens kompetanse og korrekt bruk.

Sambandsreglementet skal legges til grunn ved opplæring, øving og i operativ tjeneste.

Johan Marius Ly

Avdelingsdirektør
Avdeling Forebygging og
sikkerhet

Direktoratet for
samfunnssikkerhet og
beredskap

Tone Vangen

Avdelingsdirektør
Beredskapsavdelingen

Politidirektoratet

Steinar Olsen

Avdelingsdirektør
Avdeling akuttmedisin og
beredskap
Divisjon analyse og
samfunn

Helsedirektoratet

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur

Innhold

1	Innledning	6
1.1	Generelt om Nødnett.....	6
1.2	Formålet med sambandsreglementet.....	6
1.3	Forvaltningsansvar og myndighetsutøvelse for felles sambandsreglement ..	6
2	Identifisering i Nødnett	8
2.1	Kallesignaler, ISSI og alias.....	8
2.2	Kallesignal mellom kontrollrom ved bruk av felles talegrupper	8
2.3	Kallesignaler for innsatspersonell i felles talegrupper.....	8
3	Talegrupper.....	10
3.1	11X-talegrupper.....	10
3.2	BAPS-talegrupper	10
3.3	SAMVIRKE-talegrupper	11
3.4	SAR-talegrupper.....	12
3.4.1	SAR samband Sjø. Maritimt VHF og Nødnett - Sjøkommunikasjon.....	13
3.4.2	SAR samband Luft. Aeronautisk VHF og Nødnett – Luftkommunikasjon.....	13
3.5	SAMVUP-talegrupper	13
3.6	BRANN-SAMVIRKE-talegrupper.....	14
3.7	BEREDSKAP-talegrupper	15
3.8	Felles talegrupper - eiet og forvaltet av DSB	16
3.8.1	FELLES-talegrupper	16
3.8.2	EVENT-talegrupper.....	16
3.8.3	FYLKE-ALLE-talegrupper.....	17
3.8.4	FYLKE--talegrupper	17
3.8.5	FYLKE-NASJONALT-talegrupper	17
3.8.6	KOMMUNE-BEREDSKAP-talegrupper	18
3.8.7	LEDSAGE-talegrupper	18
3.8.8	FRIVILLIG-talegrupper	18
3.8.9	Statlige talegrupper for kommunikasjon på strategisk nivå	19
3.9	Felles talegrupper for opplæring	19
3.10	Tverrfaglige talegrupper	20
3.11	Sammenkobling med felles talegrupper	20
3.12	Grensekryssende talegrupper i Nødnett.....	20
3.13	Talegrupper i direktemodus (DMO)	21
3.13.1	Felles DMO-talegrupper i Norge.....	21
3.13.2	Europeiske DMO-talegrupper (EURO-DMO).....	21
4	Varsling og samvirke	22
4.1	Prosedyrer for varsling mellom nødetatene.....	22
4.1.1	Trippelvarsling.....	22
4.1.2	SAR-varsling	22
4.1.3	Tverrvarsling	22

4.1.4	Overføring av nødmelding fra publikum.....	23
4.2	Varsling av beredskaps- og samvirkeaktører	23
4.2.1	Kommunikasjon mellom beredskaps- og samvirkeaktører og nødetatene.....	23
4.2.2	Politiets anropstalegruppe.....	23
4.2.3	HRS anropstalegruppe.....	23
4.3	Informasjonsdeling og etablering av felles situasjonsforståelse	24
4.3.1	På vei til felles hendelse.....	24
4.3.2	Ved ankomst til felles hendelser.....	24
4.3.3	Under innsats i felles hendelser	25
4.4	Bruk av gateway ved samvirke.....	25
4.5	Bruk av DMO repeater ved innsats i felles hendelse.....	25
5	Kapasitetsbegrensninger i Nødnett.....	26
5.1	Tiltak ved større hendelser som kan påvirke kapasitet i Nødnett	26
6	Opplæring og øvelser	27
6.1	Krav til opplæring	27
6.2	Opplæring og kapasitet	27
6.3	Trening og øving	27
6.3.1	Øvelse i skarpe talegrupper	27
6.3.2	Reelle hendelser under øvelser.....	27
7	Taushetsplikt og konfidensialitet i Nødnett	28
7.1	Taushetsplikt.....	28
7.2	Urettmessig bruk	28
7.3	Oppbevaring av radioterminaler	28
7.4	Tap av radioterminal.....	28
8	Vedlegg oversikt.....	29

1 Innledning

1.1 Generelt om Nødnett

Nødnett er det nasjonale radiosambandet for nødetater, beredskaps- og samvirkeaktører i Norge. Nødnett er et lukket radionett med en landsdekkende infrastruktur. Nettet er avlyttingssikret. Med Nødnett kan brukerne kommunisere i talegrupper både internt i egen organisasjon, og på tvers av organisatoriske og geografiske grenser. Nærmere beskrivelse av tjenester og funksjoner, samt hvem som kan bli bruker av Nødnett fremgår av dokumentet "*Nødnett i bruk: En oversikt over tekniske løsninger og funksjoner i Nødnett, samt retningslinjer for bruk*" utgitt av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB).

1.2 Formålet med sambandsreglementet

Sambandsreglementet skal sikre nødvendig kommunikasjon ved internt og eksternt samvirke i Nødnett, gjennom entydige prosedyrer og rutiner for kommunikasjon mellom brukerne.

Nødetatene og beredskapsaktører skal planlegge sine operative prosedyrer med forankring i dette reglementet. Øvrige samvirkeaktører må i sine respektive reglement forholde seg til bestemmelser beskrevet i dette reglementet når de samhandler med nødetatene og beredskapsaktører i felles talegrupper. Dette for å sikre:

- høy effektivitet og god kvalitet på felles kommunikasjon, både i det daglige og ved større kriser og beredskapssituasjoner
- god koordinering og ressursutnyttelse innen og mellom organisasjoner/etater
- sikkerhet for beredskaps- og innsatspersonell

Sambandsreglement for Nødnett består av flere nivåer:

- Nivå 1 Felles sambandsreglement for Nødnett
- Nivå 2 Nasjonalt nivå for den enkelte organisasjon/etat
- Nivå 3 Regionalt/lokalt innen den enkelte organisasjon/etat
- Nivå 4 Eventuelle lokale behov

Dokumentene utgjør et helhetlig sambandsreglement som ivaretar de ulike nivåer for den enkelte brukergruppe. Prinsipielle beslutninger knyttet til struktur og oppbygging skal legges til grunn, både på felles, nasjonalt og regionalt/lokalt nivå. Den enkelte organisasjon/etat er selv ansvarlig for ferdigstilling av reglement på nasjonalt og regionalt/lokalt nivå.

1.3 Forvaltningsansvar og myndighetsutøvelse for felles sambandsreglement

Politidirektoratet (POD) har forvaltningsmessig ansvar for Felles sambandsreglement for Nødnett. Revisjon gjennomføres av POD i samarbeid med Helsedirektoratet (Hdir), DSB, Forsvaret og Hovedredningssentralen (HRS).

Forvaltningsansvaret er hjemlet i politiloven § 27 jf. politiinstruksen § 12-2 der "...politiet plikter å sette i verk, lede og organisere ettersøknings- og/eller redningsaksjoner...".

Kongelig resolusjon av 6. desember 2019 fastsatt med hjemmel i Politiloven § 27 fastsetter redningstjenestens organisering og rutiner for samarbeid, ledelse, koordinering, ansvar og oppgaver. Redningstjenesten ledes av to HRS og underordnede lokale redningssentraler (LRS).

Ansvarer som er beskrevet i hjemmelsgrunnlaget over innebærer også at administrasjon av talegrupper for å koordinere felles innsats tilligger politiet/LRS/HRS.

2 Identifisering i Nødnett

2.1 Kallesignaler, ISSI og alias

Kallesignaler brukes for å sikre identifisering av *ressurser* som benytter Nødnett. Overordnede prinsipper og struktur for oppbygging av kallesignaler beskrives i dette reglementet. Den enkelte etats eller organisasjons interne kallesignal beskrives i egne reglement.

Alle *radioterminaler* i Nødnett identifiseres også med et anropsnummer (ISSI). Alle ISSI tilordnes et alias som vises i displayet i radioterminaler og i kontrollrom.

2.2 Kallesignal mellom kontrollrom ved bruk av felles talegrupper

Kallesignal mellom kontrollrom skal tilkjenne hvilken etat man tilhører. For politiets operasjonssentral og brannvesenets alarmsentral er etatsbetegnelse etterfulgt av distriktnummer hvor den enkelte sentral har hovedsete. For helse tilkjennes AMK etterfulgt av navn på den enkelte sentral.

<i>Eks. Etat</i>	<i>Distrikt / geografisk område</i>
Brann	Branndistriktnummer (eks. Brann 02)
Politi	Politidistriktsnummer (eks. Politi 03)
Helse	AMK-navn (eks. AMK Sørlandet)
Hovedredningssentralen	Sør/Nord-Norge (eks. HRS Sør-Norge)
Veitrafikksentral	VTS-navn (eks. VTS Vest)

Oversikt over nødetatenes hovedseter og felles arbeidsområde er presentert i vedlegg 03.

2.3 Kallesignaler for innsatspersonell i felles talegrupper

Kallesignalene er bygd opp av en kombinasjon med organisasjonens navn, funksjon/tall og bokstaver:

- Organisasjonen/etatens navn/helseressurs skal tilkjennes i klartekst.
- Ved innsats utenfor eget distrikt benyttes en distriktidentitet i tillegg til organisasjonens/etatens navn/helseressurs.
- I kallesignalet beskrives funksjon/distrikt/enhet i klartekst eller ved bruk av bokstaver¹ og sifre.

Ved *samvirke i felles talegrupper* benytter nødetatenes innsatsledere ved hendelsen følgende kallesignal.

- Innsatsleder² for hendelsen, som normalt vil være fra politiet, skal benytte kallesignal **INNSATSLEDER**. Ved fravær av personell fra politi eller brann kan leder fra andre aktører inneha rollen som innsatsleder i henhold til lov og forskrift.³ Det er kun denne funksjonen som kan benytte ordet "innsatsleder" i sitt kallesignal.
- Innsatsleder Helse skal benytte kallesignal **IL HELSE** (skal uttales: "I-L HELSE" – ikke fonetisk bokstavering) for å unngå forveksling.
- Innsatsleder Brann skal benytte kallesignal **IL BRANN** (skal uttales: "I-L BRANN" – ikke fonetisk bokstavering) for å unngå forveksling.

¹ Bokstaver i kallesignal uttales i henhold til det fonetiske alfabet.

² Innsatsleder er beskrevet i Politiets beredskapssystem del I, som er tilgjengelig på www.politiet.no

³ Sivilbeskyttelsesloven av 25.6.2010 nr. 45 og Forskrift om industrivern av 20.12.2011 m/endinger

Andre enheter som i en hendelse er tildelt rolle som delleder eller en definert funksjon benytter funksjonsbeskrivelsen som kallesignal.

Øvrig innsatspersonell kan benytte funksjonsbeskrivelse i stedet for individuelt kallesignal der dette vurderes hensiktsmessig.

Eksempler på kallesignal:

Sammenheng Etat/ Ressurs	I lokal etats- talegruppe	I etats-talegruppe på tvers av distrikter (utenfor eget distrikt)	I felles talegruppe i eget politidistrikt	I felles talegruppe på tvers av distriktsgrenser (utenfor eget distrikt)
Brann	M1-1	Brann 02-M1-1	Brann M1-1	Brann Moss M1-1
Politi	M3-0	0-1-M3-0	Politi M3-0	Politi Oslo-M3-0
Ambulanse	4-2-1	Ambulanse Hamar 4-2-1	Ambulanse Hamar 4-2-1	Ambulanse Hamar 4-2-1
Legevakt-lege	Lege 1-7	Lege 1-7 Sarpsborg	Lege 1-7 Sarpsborg	Lege 1-7 Sarpsborg
Luftambulans	Luftambulans 1-1 Lørenskog	Luftambulans 1-1 Lørenskog	Luftambulans 1-1 Lørenskog	Luftambulans 1-1 Lørenskog
Rednings- helikopter	Rednings- helikopter Rygge	Rednings- helikopter Rygge	Rednings- helikopter Rygge	Rednings- helikopter Rygge
Røde Kors vakthavende	Hamar 0-1	Hamar 0-1	Røde Kors Hamar aksjonsleder	Røde Kors Hamar aksjonsleder
Sivilforsvar leder FIG	FIG Hvaler 1-1	FIG Hvaler 1-1	Sivilforsvaret FIG Hvaler leder	Sivilforsvaret FIG Hvaler leder

Ved samvirke med andre beredskaps- og samvirkeaktører benyttes samme prinsipp som skissert over ved at organisasjonen/etatens navn/helseressurs tilkjennegis i klar tekst, deretter funksjon og ressurs navn/type. Organisasjonene beskriver sine kallesignaler i egne reglement/prosedyrer.

3 Talegrupper

Under følger en beskrivelse av de mest brukte felles talegruppene. Felles talegrupper skal gi mulighet for hensiktsmessig kommunikasjon på tvers av organisasjoner samtidig som nødvendig behov for konfidensialitet og sikkerhet ivaretas. Felles talegrupper er tilgjengelig for to eller flere organisasjoner for samvirkekommunikasjon. Bruk av de ulike talegruppene besluttes og reguleres av den organisasjon som eier/administrerer talegruppen.

Som hovedregel skal det ikke håndteres flere hendelser i samme felles talegruppe. Dette gjelder ikke 11X-talegrupper.

Felles talegrupper kan benyttes til øvelser etter klarering med samme instans som beslutter bruk av talegruppen i en reell hendelse. Se for øvrig pkt. 6.3.1.

3.1 11X-talegrupper

Tilgang til 11X-talegrupper er forbeholdt nødetatenes 11x-sentraler. 11X-talegrupper kan nyttes når 11x-sentralene i et politidistrikt har behov for rask og sikker kommunikasjon som ikke involverer radioterminalbrukere. 11X-talegrupper har gyldighet pr. politidistrikt. 11X-talegrupper kan brukes til tverrvarsling/trippelvarsling.

Talegruppealias	Gyldighet/ Eier	Tilgang til talegruppene	Kommentar
xx-11X (xx = Politidistrikt)	Gyldig pr. politidistrikt. ----- POD	Politi, Helse, Brann Kun for bruk i kontrollrom	Benyttes ved samvirke mellom 11X kontrollrom.

3.2 BAPS-talegrupper

BAPS (Brann-Akuttmedisin-Politi-Samvirke) er felles talegrupper forbeholdt kommunikasjon mellom nødetatene.

Hvert politidistrikt disponerer ni BAPS-talegrupper som tildeles den enkelte hendelse, eller for bruk på innsatsområdet for ulike funksjoner f.eks. samleplass, evakueringspunkt osv.

All bruk av BAPS-talegrupper besluttes av politiets operasjonssentral, som umiddelbart underretter de andre aktørene om valgt BAPS-talegruppe.

Radioterminaler som tillates å ha BAPS-talegrupper programmert uten særskilt søknad må ha ISSI som begynner på 1, 2 eller 3. Unntak for HRS og redningshelikopter som har tilgang gjennom rollen i den offentlige luftambulansetjenesten.

Tilgang til BAPS-talegruppene innenfor den enkelte nødetat besluttes av:

- DSB for brukere i Brann
- Hdir for brukere i Helse
- POD for brukere i Politiet

BAPS-talegruppene eies og forvaltes av politiet. Tilganger utover beskrivelsen over, besluttes av POD i samråd med Hdir og DSB.

Talegruppealias	Gyldighet/ Eier	Tilgang til talegruppene	Kommentar
xx-BAPS-1 til 9 (xx = Politidistrikt)	Gyldig pr. politidistrikt. ----- Politi	Politi, Helse, Brann, HRS. ISSI som begynner på 1, 2 eller 3 og HRS og redningshelikopter.	Bruk besluttes av politiets operasjonssentral. Benyttes ved samvirke mellom Brann - Akuttmedisin – Politi.

BAPS-talegrupper skal ikke benyttes til utalarmering, sambandssjekk eller lignende.

3.3 SAMVIRKE-talegrupper

SAMVIRKE-talegruppene er ment brukt ved hendelser som ikke er definert som redningsaksjoner⁴, når aktører utover nødetatene skal samvirke.

Hvert politidistrikt disponerer sju SAMVIRKE-talegrupper.

All bruk av SAMVIRKE-talegrupper besluttes av politiets operasjonssentral, som tildeler SAMVIRKE-talegruppe(r) til aktører som har behov for dette. Alle involverte aktører underrettes om valgt talegruppe uten unødig opphold, av koordinerende aktør i hendelsen.

Tilgang til SAMVIRKE-talegruppene xx-SAMV-1 til 5 kan gis til nødetatene og andre beredskapsaktører i Nødnett for kommunikasjon mellom en eller flere nødstatater og/eller andre beredskapsaktører. For andre beredskapsaktører enn nødetatene skal behovet for tilgang til gruppene vurderes før tilgang gis. Dette gjøres i forbindelse med implementering av aktuell bruker i Nødnett.

Tilgang til SAMVIRKE ALLE-talegruppene xx-SAMV-A1 og A2 tildeles alle brukere i Nødnett. Talegruppene er ment brukt ved hendelser der nødetatene og/eller andre beredskapsaktører har behov for å kommunisere med brukere som ikke har tilgang på xx-SAMV-1 til 5.

xx-SAMV-A1 og A2 kan sammenkobles med eksterne radionett og andre nettverk. Nødnettets konfidensialitet er ikke garantert i disse talegruppene.

SAMVIRKE-talegruppene eies og forvaltes av politiet. Tilgang til xx-SAMV-1 til 5 besluttes av POD.

Talegruppealias	Gyldighet/ Eier	Tilgang til talegruppene	Kommentar
xx-SAMV-1 til 5 (xx = Politidistrikt)	Nasjonal gyldighet ----- Politi	Politi, Helse, Brann, HRS, Frivillige organisasjoner, andre beredskapsaktører innen søk og redning.	Benyttes for samvirke mellom nødetatene og/eller andre beredskapsaktører, bortsett fra ved hendelser som er definert som søk- og redningsaksjoner.
xx-SAMV-A1 og A2 (xx = Politidistrikt)	Nasjonal gyldighet ----- Politi	Alle brukere av Nødnett	Benyttes for samvirke mellom brukere av Nødnett.

SAMVIRKE-talegrupper skal ikke benyttes til utalarmering, rutinemessig sambandssjekk eller lignende.

⁴ En redningsaksjon er tildelt/vil bli tildelt HRS SAR-nummer og tilhørende SAR talegrupper

3.4 SAR-talegrupper

SAR-talegruppene er felles talegrupper for redningstjenesten og benyttes under søk- og redningsaksjoner.

Ved akuttsituasjoner skal LRS vurdere om situasjonen er å regne som en redningsaksjon hvor samband skal etableres i SAR-talegruppe, eller om situasjonen skal håndteres ved bruk av andre talegrupper.

Hver LRS er forhåndstildelt SAR-talegrupper fra HRS som kan tas i bruk uten ytterligere klarering.⁵ Dette for å unngå tidstap i forbindelse med varsling og tildeling av talegruppe ved en antatt søk-/redningsaksjon. Ved behov for flere talegrupper vil HRS/LRS beslutte hvilken SAR-talegruppe som skal benyttes. Dersom ordinære hendelser endrer karakter til å bli redningsaksjoner skal normalt felles kommunikasjon styres over til SAR-talegrupper av LRS/HRS.

Ved redningshendelser til sjøs benyttes primært maritimt VHF samband. HRS/LRS kan beslutte bruk av SAR-talegruppe som et tillegg (sekundærsamband) til det etablerte maritime samband.

HRS kontrollrom kan styre medlytt av samband på hhv. maritimt og aeronautisk samband gjennom sammenkobling med utvalgte SAR talegrupper. Push-To-Talk-funksjon (PTT) er kun tilgjengelig for HRS kontrollrom.

LRS for hvert distrikt kan normalt godkjenne bruk av SAR-talegrupper til øvelse. I tillegg bør HRS informeres om dette.

Redningstjenesten har egne anropstalegrupper for HRS Sør-Norge (HRS SN) og HRS Nord-Norge (HRS NN).⁶

SAR-talegruppene eies og forvaltes av HRS. Tilgang til SAR-talegruppene besluttes av HRS.

Talegruppealias	Gyldighet/ Eier	Tilgang til talegruppene	Kommentar
xx-SAR-1 til 4 (xx = Politidistrikt)	Nasjonal gyldighet. ----- HRS	Politi, Helse, Brann, HRS, Frivillige organisasjoner, andre beredskapsaktører innen søk og redning.	Bruk besluttes av LRS etter retningslinjer fra HRS. Benyttes under søk og redning.
SAR 01-19	Nasjonal gyldighet. ----- HRS	Politi, Helse, Brann, HRS, Frivillige organisasjoner, andre beredskapsaktører innen søk og redning.	Benyttes ⁷ under søk og redning for særskilte behov nasjonalt eller for IL-KO

⁵ se vedlegg 06 for fordeling av SAR-talegrupper pr. politidistrikt

⁶ se vedlegg 06 med oversikt over SAR-talegrupper

⁷ Se vedlegg 06 vedrørende beslutning om bruk

3.4.1 SAR samband Sjø. Maritimt VHF og Nødnett - Sjøkommunikasjon

Krav til lytteplikt for alle fartøy er forankret i «The International Convention for the Safety of Life at Sea» (SOLAS). Konvensjonen setter minimumsstandarder for sikkerhet innenfor samband til sjøs, og ITU Radio Regulations (RR); Alle fartøy som er under fart har lytteplikt på maritim VHF-kanal 16.

Norsk lovverk stiller enda strengere krav, og i praksis betyr dette at det for alle yrkesfartøy i Norge er krav om VHF-radio ombord og det er lytteplikt på maritim VHF-kanalene 16 og 70 – herunder kommer også politi-, brann- og ambulanse-båter.

Samband for ledelse og koordinering ved sjøredning skal foregå på maritim VHF i tråd med SOLAS. For landbaserte ressurser som bidrar på land benyttes Nødnett.

On-Scene-Coordinator (OSC) kan bli etablert av HRS for å ivareta koordinering av maritime søkshendelser under en redningsaksjon. I de tilfeller hvor OSC ikke har tilgang til Nødnett vil medlytt i IL-KO være hensiktsmessig for situasjonsforståelse. HRS vil da være bindeledd for behov mellom OSC og IL-KO.

HRS har integrasjon for medlytt og PTT mellom Nødnett og maritim VHF.

Tilgang til medlytt på maritim VHF avklares mot HRS. Transittering vil foregå i forhåndsbestemt talegruppe SAR-08/SAR-09⁸. Nødnettets konfidensialitet er ikke garantert i disse talegruppene.

3.4.2 SAR samband Luft. Aeronautisk VHF og Nødnett – Luftkommunikasjon

International Civil Aviation Organization⁹ (ICAO) stiller krav til kommunikasjon for alle typer lufttrafikk som foregår i eller inn/ut av kontrollert luftrom.

Samband for ledelse og koordinering av luftressurser i større redningshendelser vil kunne benytte internasjonale aeronautiske VHF i tråd med Annex 12¹⁰.

Air Coordinator (ACO) kan bli etablert av HRS for å ivareta koordinering av luftkapasiteter under en redningsaksjon.

HRS har integrasjon for medlytt og PTT mellom Nødnett og aeronautisk VHF.

Tilgang til medlytt på aeronautisk VHF avklares mot HRS. Transittering vil foregå i forhåndsbestemt HRS SAR-06/SAR-07¹¹. Nødnettets konfidensialitet er ikke garantert i disse talegruppene.

3.5 SAMVUP-talegrupper

SAMVUP-talegrupper¹² skal benyttes for kommunikasjon mellom AMK-/Legevakt-sentraler og beredskapsaktører som også er akuttgjelpere, i forbindelse med akuttmedisinske situasjoner.

---

⁸ se vedlegg 06 med oversikt over SAR-talegrupper

⁹ FN-organ

¹⁰ ICAO Annex 12 Search and Rescue

¹¹ se vedlegg 06 med oversikt over SAR-talegrupper

¹² SAMVUP = SAMVirke Uten Politi

19 SAMVUP-talegrupper er tilgjengelige i hvert politidistrikt.

All bruk av SAMVUP-talegrupper besluttes av AMK-sentralen i det området talegruppen skal benyttes. AMK-sentralen underretter eventuelle andre aktører om valgt SAMVUP-talegruppe.

Tilgang til SAMVUP-talegruppene kan gis til beredskapsaktører som også er akuttgjelpere i forbindelse med akuttmedisinske situasjoner. For andre beredskapsaktører skal behovet for tilgang til talegruppene vurderes før tilgang gis. Dette gjøres i forbindelse med implementering av aktuell bruker i Nødnett.

SAMVUP-talegruppene eies og forvaltes av Helsedirektoratet.

Tilgang til SAMVUP-talegruppene besluttes av Helsedirektoratet i samråd med de regionale helseforetakene.

Talegruppealias	Gyldighet/ Eier	Tilgang til talegruppene	Kommentar
xx-SAMVUP-11 til 16	Gyldig pr. politidistrikt	Helse, Brann, HRS, Frivillige organisasjoner, andre beredskapsaktører som også er akuttgjelpere.	Bruk besluttes av AMK- sentralen i det området talegruppene skal benyttes. Benyttes for samvirke mellom Helse og beredskapsaktører som også er akuttgjelpere, ved akuttmedisinske situasjoner.
----- xx-SAMVUP-17 til 19	Nasjonal gyldighet	Politiet har ikke tilgang til disse talegruppene.	
----- xx-SAMVUP-20 til 26	Gyldig pr. politidistrikt		
----- xx-SAMVUP-27 til 29	Nasjonal gyldighet		
----- (xx = Politidistrikt)	Helsedirektoratet		

3.6 BRANN-SAMVIRKE-talegrupper

Talegruppene SAMV-BRN er ment for samhandling mellom brannvesen og relevante samarbeidspartnere. Det er 9 talegrupper i hvert politidistrikt og de har gyldighet pr politidistrikt.

Talegruppene xx-RO-SAMV er ment for samvirke med andre aktører ved røykdykking som for eksempel industrivern.

Talegruppene SKOGBRANN er ment for samvirke med andre aktører ved skogbrann. Talegruppen BRANN-HELI brukes som arbeidstalegruppe for skogbrannhelikopter.

Alle BRANN-SAMVIRKE-talegruppene eies av DSB og forvaltes av 110-sentralene. Tilgang til talegruppene besluttes av DSB i samråd med 110-sentralene.

Talegruppealias	Gyldighet/ Eier	Tilgang til talegruppene	Kommentar
xx-SAMV-BRN-1 til 9 (xx = Politidistrikt)	Gyldig pr. politidistrikt ----- DSB	Tildeles brann og relevante samarbeidspartnere	Til bruk for samhandling mellom brann og samarbeidspartnere
xx-RO-SAMV (xx = Politidistrikt)	Gyldig pr. politidistrikt ----- DSB	Tildeles brann og relevante samarbeidspartnere	Til bruk ved samvirke ved røykdykking
SKOGBRANN-1 til 30	Nasjonal gyldighet ----- DSB	Tildeles brann og relevante samarbeidspartnere ved skogbrann	Til bruk ved samvirke ved skogbrann. SKOGBRANN 1-16 forvaltes av Alarmsentral Brann Sørvest.
BRANN-HELI	Nasjonal gyldighet ----- DSB	Tildeles brann og skogbrannhelikopter	Til bruk ved samhandling mellom brann og skogbrannhelikopter

3.7 BEREDSKAP-talegrupper

Beredskap-talegruppene brukes om det oppstår et kommunikasjonsbehov som ikke dekkes av andre felles talegrupper. Et slikt behov kan være en hendelse som krever koordinering av personell fra ulike brukergrupper med stor geografisk spredning, f.eks. over to eller flere politidistrikt.

Alle radioterminaler til beredskapsaktører i Nødnett skal inneholde fem BEREDSKAP-talegrupper som har nasjonal gyldighet.

Bruk av BEREDSKAP-talegruppene skal klareres med politiets operasjonssentral i det området hvor bruken er aktuell. Før politiets operasjonssentral iverksetter bruk av en eller flere BEREDSKAP-talegrupper, må de kontakte Politiets Situasjonssenter (PSS) som koordinerer bruken av BEREDSKAP-talegruppene. PSS vil tildele ledig talegruppe til politiets operasjonssentral.

Når behovet for bruk av den/de tildelte talegruppene ikke lenger er til stede skal PSS varsles om dette av politiets operasjonssentral. Dersom politiet selv ikke er involvert i bruk av talegruppen, skal politiets operasjonssentral varsles av aktuelle bruker, og deretter informere PSS om at behovet har opphørt. Politiets operasjonssentral skal tydelig meddele i talegruppen til eventuelle tilknyttede brukere at bruk av talegruppen avsluttes.

BEREDSKAP-talegruppene eies og forvaltes av politiet.

Talegruppealias	Gyldighet/ Eier	Tilgang til talegruppene	Kommentar
BEREDSKAP-1 til 5	Nasjonal gyldighet. ----- Politi	Politi, Helse, Brann, HRS, kommuner, statsforvalter, FORF organisasjoner og andre beredskapsaktører.	Bruk besluttes av politiet. Kan benyttes for kommunikasjon mellom beredskapsaktører der andre felles talegrupper ikke er tilgjengelige eller egnet. Er egnet for hendelser som pågår på tvers av politidistrikter.

3.8 Felles talegrupper - eiet og forvaltet av DSB

3.8.1 FELLEStalegrupper

Alle radioterminaler i Nødnett inneholder fem FELLEStalegrupper som har nasjonal gyldighet. FELLEStalegruppene brukes om det oppstår et kommunikasjonsbehov som ikke dekkes av andre talegrupper og hendelsen krever koordinering av personell fra ulike brukergrupper (både beredskapsaktører og andre brukere) med stor geografisk spredning.

Brukere som vil benytte en FELLEStalegruppe, skal selv kontrollere at den ikke allerede er tatt i bruk av andre. Dersom talegruppen er ledig kan den tas i bruk i den perioden det er nødvendig. Talegruppen frigjøres for andre brukere så snart behovet er opphørt.

FELLEStalegruppene eies og forvaltes av DSB.

Talegruppealias	Gyldighet/ Eier	Tilgang til talegruppene	Kommentar
FELLES-1 til 5	Nasjonal gyldighet ----- DSB	Alle brukere av Nødnett.	Kan benyttes for kommunikasjon mellom nødnettbrukere der andre felles talegrupper ikke er tilgjengelige eller egnet.

3.8.2 EVENTtalegrupper

Talegruppene EVENT er ment brukt ved planlagte aktiviteter hvor en brukerorganisasjon har behov for deling av informasjon internt og eksternt. EVENTtalegruppene kan da også understøtte et samhandlingsbehov med andre aktører i Nødnett, om dette formålet ikke dekkes av andre felles talegrupper. Det er etablert 60 EVENT talegrupper med nasjonal gyldighet.

Talegruppene eies og forvaltes av DSB.

Talegruppene lånes ut for en tidsperiode og tas i bruk etter avtale med brukerorganisasjonens kundekontakt i DSB, avdeling for Nød- og beredskapskommunikasjon.

Talegruppealias	Gyldighet/ Eier	Tilgang til talegruppene	Kommentar
EVENT-1 til 60	Nasjonal gyldighet ----- DSB	Tildeles alle brukere av Nødnett	Til bruk ved planlagte aktiviteter

3.8.3 FYLKE-ALLE-talegrupper

Talegruppene FYLKE ALLE (FY-XXXX¹³-A1 til A3) er ment brukt ved hendelser hvor statsforvalteren, fylkeskommune eller kommune har et samhandlingsbehov med andre aktører i Nødnett og hendelsen ikke dekkes av andre felles talegrupper.

Hvert fylke tildeles tre FYLKE ALLE talegrupper. Talegruppene eies av DSB og forvaltes av statsforvaltere.

Talegruppene tildeles alle brukere av Nødnett.

FY-XXXX-A3 kan sammenkobles med eksterne nett.

Talegruppealias	Gyldighet/ Eier	Tilgang til talegruppene	Kommentar
FY-xxxx-A1 til A3 (xxxx = Fylkesnavn)	Gyldig pr. fylke DSB	Tildeles alle brukere av Nødnett	Til bruk for alle aktører som samhandler med statsforvalter, fylkeskommuner og kommuner

3.8.4 FYLKE--talegrupper

Det er opprettet 15 talegrupper for samvirke innad i hvert fylke. Fylke-talegruppene er ment brukt ved hendelser som ikke dekkes av andre felles talegrupper. De kan brukes i situasjoner der statsforvalteren koordinerer en hendelse som berører en eller flere kommuner.

Talegruppene eies av DSB og forvaltes av statsforvalter.

Talegruppealias	Gyldighet/ Eier	Tilgang til talegruppene	Kommentar
FY-xxxx-01 til 15 (xxxx = Fylkesnavn)	Gyldig pr. fylke DSB	Tildeles og brukes av statsforvaltere, fylkeskommuner, kommuner, infrastruktureiere	Til bruk internt i hvert fylke

3.8.5 FYLKE-NASJONALT-talegrupper

Det er opprettet fylkes-talegrupper som er ment brukt ved kommunikasjon over fylkesgrenser mellom statsforvaltere og kommuner. Det er en talegruppe pr fylke. Talegruppene har nasjonal gyldighet og eies av DSB og forvaltes av statsforvalter.

Talegruppealias	Gyldighet/ Eier	Tilgang til talegruppene	Kommentar
FY-xxxx-N (xxxx = Fylkesnavn)	Nasjonal gyldighet ----- DSB	Tildeles og brukes av statsforvaltere, fylkeskommuner, kommuner, infrastruktureiere	Til bruk for kommunikasjon over fylkesgrenser mellom flere etater

¹³ Benevnelse på fylke

3.8.6 KOMMUNE-BEREDSKAP-talegrupper

Det er opprettet kommunale beredskapstalegrupper som er ment brukt ved hendelser der kommuner trenger å samhandle med andre kommunale aktører eller andre kommuner i sitt fylke. Primært brukes kommunens talegruppe der hendelsen er.

De første sifrene i talegruppene er kommunenummer. Talegruppene har gyldighet pr fylke, eies av DSB og forvaltes av den enkelte kommune.

Talegruppealias	Gyldighet/ Eier	Tilgang til talegruppene	Kommentar
xxxx-BERED (xxxx = kommunenr.)	Gyldig pr. fylke DSB	Tildeles statsforvaltere, fylkeskommuner og alle kommunale aktører	Kommunal samhandling

3.8.7 LEDSAĞE-talegrupper

Talegruppene LEDSAĞE er ment brukt ved forflytting av lang, tung og bred transport langs vei. Talegruppene eies av DSB.

Talegruppene lånes ut for en tidsperiode og tas i bruk etter avtale med deres kundekontakt i DSB, avdeling for Nød- og beredskapskommunikasjon.

Talegruppealias	Gyldighet/ Eier	Tilgang til talegruppene	Kommentar
LEDSAGE-01 til 10	Nasjonal gyldighet ----- DSB	Tildeles Statens vegvesen, Toll, Politi, Forsvaret og andre som samhandler ved transport på vei	Til bruk ved transport langs vei

3.8.8 FRIVILLIG-talegrupper

Talegruppene FRIVILLIG er ment brukt ved samhandling mellom frivillige organisasjoner. Det er tre talegrupper pr politidistrikt i tillegg til 3 nasjonale talegrupper samt en stillegruppe. Talegruppene eies og forvaltes av DSB.

Talegruppealias	Gyldighet/ Eier	Tilgang til talegruppene	Kommentar
xx-FRIV-1 til 3 (xx = Politidistrikt)	Gyldig pr. politidistrikt ----- DSB	Tildeles til frivillige organisasjoner og HRS	Til bruk for samhandling mellom frivillige organisasjoner innad i ett politidistrikt
FRIV-RIKS-1 til 3	Nasjonal gyldighet ----- DSB	Tildeles frivillige organisasjoner og HRS	Til bruk for samhandling mellom frivillige organisasjoner nasjonalt
FRIV-STILLE	Nasjonal gyldighet DSB	Tildeles frivillige organisasjoner og HRS	Brukes ved behov

3.8.9 Statlige talegrupper for kommunikasjon på strategisk nivå

Det er opprettet talegrupper i Nødnett for kommunikasjon mellom statlige beredskapsaktører som vist i tabellen nedenfor. DSB eier og forvalter talegruppene, og de brukes etter ledighetsprinsippet.

Disse felles talegruppene på strategisk nivå skal ivareta behov for vertikal og horisontal kommunikasjon for departementer, direktorater og statsforvaltere.

Talegruppealias	Gyldighet/ Eier	Tilgang til talegruppene	Kommentar
DEP-FELLES-1 til 4	Nasjonal gyldighet ----- DSB	Alle departement, Krisestøtteenheten JD (KSE)	For kommunikasjon i mellom to eller flere departement.
DEP-DIR-1 til 8	Nasjonal gyldighet ----- DSB	Alle departement, direktorat, KSE	For kommunikasjon mellom direktorat og departement.
DIR-FELLES-1 til 4	Nasjonal gyldighet ----- DSB	Alle direktorat, PSS	For kommunikasjon i mellom to eller flere direktorat
FM-STAT-1 til 11	Nasjonal gyldighet ----- DSB	Statsforvalter, direktorat, departement, andre statlige aktører	For kommunikasjon mellom statlige aktører og statsforvalter

3.9 Felles talegrupper for opplæring

Enge felles talegrupper er etablert særskilt for opplæring og øving ved nødstatenes kurs- og øvingscentre. Talegruppene har lav prioritet og nasjonal gyldighet.

Bruk av talegruppene koordineres mellom de øvende enhetene.

Talegruppealias	Gyldighet/ Eier	Tilgang til talegruppene	Kommentar
ØV-11X	Nasjonal gyldighet. ----- Politi	Tilgang gis som for tilsvarende skarpe talegrupper	Benyttes primært av 11x- opplæringssentralene ved øvelser i regi av Politihøgskolen (PHS).
ØV-BAPS-1 til 9	Nasjonal gyldighet. ----- Politi	Tilgang gis som for tilsvarende skarpe talegrupper	Benyttes for samvirke mellom Brann/Akuttmedisin/ Politi, ved øvelser i regi av PHS, eller nødstatenes øvrige kurs- og øvingscentre.
ØV-FELLES-1 til 5	Nasjonal gyldighet ----- DSB	Alle brukere av Nødnett	Kan benyttes til kommunikasjon ved øvelser mellom nødnettbrukere der andre felles øvings-talegrupper ikke er tilgjengelige eller egnet.
ØV-SAMV-1 til 5	Nasjonal gyldighet. ----- Politi	Tilgang gis som for tilsvarende skarpe talegrupper	Benyttes for samvirke mellom nødstatene og andre beredskapsaktører ved øvelser i regi av PHS, eller nødstatenes øvrige kurs- og øvingscentre. Eller etter avtale med PHS v/ Justissektorens kurs- og øvingscenter på Stavern (JKØ)
ØV-SAMV-A1 og 2	Nasjonal gyldighet. ----- Politi	Tilgang gis som for tilsvarende skarpe talegrupper	Benyttes for samvirke mellom beredskapsaktører og andre brukere i Nødnett ved øvelser i regi av PHS, eller nødstatenes øvrige kurs- og øvingscentre. Eller etter avtale med PHS v/ JKØ.

3.10 Tverrfaglige talegrupper

Tverrfaglige talegrupper brukes ved behov for samband mellom to brukergrupper hvor andre felles talegrupper ikke gir tilstrekkelig informasjonsbeskyttelse. Den organisasjon som eier hendelsen er ansvarlig for å initiere bruk av tverrfaglige talegrupper. Disse skal beskrives med omforent tekst i de berørtes parterers sambandsreglement. Ved revisjon skal dette koordineres mellom de aktuelle reglementene.

Eksempler på tverrfaglig talegrupper er:

- xx-AMB-POL – for samarbeid mellom helse og politi under oppdrag der politiet er anmodet om å eskortere helseressurser
- 2xx-SIVFORS – for samarbeid mellom politidistrikt og sivilforsvaret

3.11 Sammenkobling med felles talegrupper

Hovedregel er at brukere selv skifter talegruppe i henhold til tildelt talegruppe for den enkelte hendelse. Det kan *unntaksvis* gjøres sammenkobling med felles talegrupper. Slik sammenkobling gjøres primært mellom talegrupper med flere aktører som trenger felles kommunikasjon, og hvor de ulike brukergruppene ikke har tilgang på hensiktsmessig felles talegruppe. Ellers kan sammenkobling med felles talegrupper besluttes når antall brukere i talegruppene eller andre forhold tilsier at det ellers er stor risiko for å miste kommunikasjon.

Kontrollrom (f.eks. 11x-sentral) som har behov for sammenkobling med en felles talegruppe, må innhente tillatelse fra eier av felles talegruppe som ønskes sammenkoblet før sammenkobling iverksettes. Kontrollrom som etter tillatelse oppretter sammenkobling, skal bekjentgjøre dette i talegruppene som berøres før sammenkoblingen iverksettes. Ved behov kan eier kreve sammenkoblingen fjernet, og dette skal umiddelbart etterkommes. Fjerning av sammenkobling skal bekjentgjøres i talegruppene som berøres før sammenkoblingen fjernes.

3.12 Grensekryssende talegrupper i Nødnett

Felles talegrupper i Nødnett som er beregnet for kommunikasjon i andre land, eller med andre lands ressurser og bruk av disse talegruppene er beskrevet i vedlegg 07.

For samhandling med Sverige er det opprettet NOSE-talegrupper. For samhandling med Finland er det opprettet FINO-talegrupper. For samhandling mellom Norge, Sverige og Finland er det opprettet FINOSE-talegrupper.

Eksempler på talegrupper som gir mulighet for kommunikasjon over landegrensene:

- NOSE-EM og FINO-EM, tilsvarende bruksområde som BAPS, i samarbeid med hhv. svenske og finske nødetater
- NOSE-CO og FINO-CO, tilsvarende bruksområde som SAMVIRKE, i samarbeid med hhv. svenske og finske samvirkeressurser
- FINOSE-CO, tilsvarende bruksområde som SAMVIRKE, i samarbeid med både svenske og finske samvirkeressurser
- NOSE-SAR, tilsvarende bruksområde som SAR, i samarbeid med svenske redningsressurser

Det er opprettet INT-talegrupper i hvert enkelt land som muliggjør felles internasjonal kommunikasjon når man er i Norge, Sverige eller Finland. Disse talegruppene virker kun i det landet man befinner seg i og støtter ikke kommunikasjon over landegrensene.

- INT-CO, tilsvarende bruksområde som SAMVIRKE-talegrupper
- INT-SAR, tilsvarende bruksområde som SAR-talegrupper

3.13 Talegrupper i direktemodus (DMO)

DMO-talegrupper er uavhengig av geografi og nettverk, men har begrenset rekkevidde. DMO-talegrupper kan benyttes der Nødnett ikke har dekning og/eller ved begrenset kapasitet.

3.13.1 Felles DMO-talegrupper i Norge

Det er definert felles talegrupper i DMO.

Talegruppealias	Eier	Tilgang til talegruppene	Kommentar
DMO BAPS	Politiet	Begrenset til nødetatene (Brann, Politi, Akuttmedisin)	Lokal punkt-til-punkt kommunikasjon. Bruk beslattes av Politiet
DMO SAMVIRKE	Politiet	Alle beredskapsaktører i Nødnett	Lokal punkt-til-punkt kommunikasjon. Bruk beslattes av Politiet
DMO ANDRE 1 og 2	DSB	Alle brukere i Nødnett	For lokal punkt-til-punkt kommunikasjon Bruk av DMO ANDRE avtales og beslattes lokalt av brukere ved behov.

DMO-talegrupper som er nevnt over er ikke tillatt benyttet utenfor Norge.

3.13.2 Europeiske DMO-talegrupper (EURO-DMO)

EURO-DMO er DMO-talegrupper som kan brukes utenfor eget lands grenser eller for kommunikasjon med andre lands TETRA-brukere som er i Norge. EURO-DMO talegrupper skal ikke brukes utenfor Europa.¹⁴

Ved felles innsats benyttes primært EURO 1 og sekundært EURO 6, som er tilgjengelige for alle brukere av Nødnett.

For ytterligere informasjon om grensekryssende talegrupper og oversikt over EURO-DMO talegrupper henvises det til vedlegg 07 i dette reglementet.

¹⁴ se Nødnett i bruk: En oversikt over tekniske løsninger og funksjoner i Nødnett, samt retningslinjer for bruk (DSB) punkt 4.1.6

4 Varsling og samvirke

4.1 Prosedyrer for varsling mellom nødetatene

For å ivareta samvirke mellom nødetatene når felles oppgaver skal løses, beskriver dette kapittel felles overordnede retningslinjer for varsling og kommunikasjon ved slik innsats.

4.1.1 Trippelvarsling

Med trippelvarsling menes varsling mellom 11x-sentralene om hendelser, hvor det kan være behov for respons fra flere nødetater.

Trippelvarsling skal brukes mellom 11x-sentraler for å sikre en rask og korrekt innsats til hendelser hvor det er fare for liv, helse, miljø eller materielle verdier.

Den 11x-sentralen som mottar meldingen har ansvaret for å iverksette trippelvarsling uten unødig opphold.

Trippelvarsling skal primært være en konferansekoblet telefonsamtale hvor operatørene på alle tre sentralene etablerer felles situasjonsforståelse og deretter kan koordinere sin innsats. Trippelvarsling kan gjennomføres med eller uten innringer i konferansekoblet telefonsamtale. Den enkelte etat responderer på hendelsen etter en fagkyndig vurdering.

Sekundært brukes 11X-talegruppe i Nødnett til trippelvarsling.

11x-sentralene skal alltid lytte på sine respektive 11X-talegrupper. Ved oppkall må det tydelig tilkjennegis at oppkallet foretas i 11X-talegruppe.

Det vises til vedlegg 09 - Nasjonal trippelvarslingsprosedyre - for detaljert beskrivelse. Deler av vedlegget er unntatt offentlighet, og den delen er derfor ikke lagt ved dette reglementet.

4.1.2 SAR-varsling

Med SAR-varsling menes varsling mellom 11x-sentralene og HRS. SAR-varsling utføres umiddelbart ved henvendelse om situasjoner som raskt blir vurdert som en akutt redningsaksjon. Det tilligger alle nødetatene (med LRS som den primært ansvarlige) å vurdere HRS inkludert i telefonkonferanse ved trippelvarsling.

Hendelser på vann/sjø skal umiddelbart varsles til HRS.

Det vises til vedlegg 09 - Nasjonal trippelvarslingsprosedyre - for detaljert beskrivelse.

Deler av den nasjonale trippelvarslingsprosedyren er unntatt offentlighet, og den delen er derfor ikke lagt ved dette reglementet.

4.1.3 Tverrvarsling

Med tverrvarsling menes varsling av en annen etats 11x-sentral ved behov for assistanse ved gjennomføring av egen etats innsats. Primært brukes telefon for varsling.

Sekundært brukes 11X-talegruppe i Nødnett til tverrvarsling.

4.1.4 *Overføring av nødmelding fra publikum*

Ved nødmelding fra publikum som har kommet til feil 11x-sentral har mottagende 11x-sentral plikt og ansvar for å overføre henvendelsen til riktig 11x-sentral uten opphold. Det skal tydelig tilkjennegis om overførende sentral forblir i medlytt og at aksept for dette er gitt av innringer.

11x-sentral formidler når denne forlater samtalen.

4.2 **Varsling av beredskaps- og samvirkeaktører**

Varsling av andre beredskaps- og samvirkeaktører og informasjon om talegruppe som skal benyttes under hendelsen gjøres pr. telefon, hvis ikke annet er avtalt lokalt.

4.2.1 *Kommunikasjon mellom beredskaps- og samvirkeaktører og nødetatene*

Initial kontakt med 11x-sentral gjøres primært på telefon. Deretter avtales hensiktsmessig kommunikasjonsvei. Ved bruk av felles- eller tverretatlige talegrupper avklares dette med eier av talegruppen.

4.2.2 *Politiets anropstalegruppe*

Politiets operasjonssentral lytter i talegruppe 2xx¹⁵-ANROP for eget politidistrikt. Nødetatene og, beredskapsaktører gis tilgang til 2xx-ANROP i sine radioterminaler. Samvirkeaktører kan gis tilgang etter godkjenning fra POD. Nødnettbrukere kan initiere kontakt med politiets operasjonssentral i denne talegruppen, men kun dersom ordinære kontaktkanaler er utilgjengelige. Talegruppen skal kun benyttes til å etablere kontakt for å avtale videre kommunikasjon på egnet talegruppe. Det skal ikke håndteres hendelser i 2xx-ANROP.

Bruk av denne talegruppen skal begrenses til det strengt nødvendige.

4.2.3 *HRS anropstalegruppe*

HRS lytter i talegruppe alias hhv. HRS-SN-Anrop (HRS Sør-Norge) og HRS-NN-ANROP (HRS Nord-Norge). Alle bruker med tildelt SAR talegrupper har tilgang til anropstalegruppene.

Nødnettbrukere kan initiere kontakt med HRS i den talegruppen, men kun dersom ordinære kontaktkanaler er utilgjengelige. Talegruppen skal kun benyttes til å etablere kontakt for å avtale videre kommunikasjon på egnet talegruppe. Det skal ikke håndteres hendelser i HRS-xN-ANROP.

Bruk av denne talegruppen skal begrenses til det strengt nødvendige.

---

¹⁵ 2xx er lik politidistriktsnummer

4.3 Informasjonsdeling og etablering av felles situasjonsforståelse

4.3.1 På vei til felles hendelse

Relevant informasjon tilknyttet pågående hendelse skal, så snart den foreligger, meddeles i felles talegruppe. Slik informasjon vil blant annet være opplysninger og observasjoner for å ivareta sikker og effektiv utrykning og felles situasjonsforståelse.

Eksempler på relevant informasjon:

- type hendelse
- antall involverte personer
- posisjon/stedsnavn
- kjørevei, der dette er av betydning for enheter på vei fram
- møteplass
- innsatsområde
- skadeomfang
- melder, vitner. osv.
- eventuell risiko
- viktig informasjon for den videre planlegging av ressurser som materiell, personell, beredskap osv.
- oppdatert situasjonsbeskrivelse til enheter på vei til hendelsen

11x-sentralene og leder for innsatsen fra hver samvirkeaktør skal lytte og samvirke på aktuell felles talegruppe. Øvrige utrykningsenheter på vei til slike hendelser skal primært lytte på aktuell felles talegruppe. 11x-sentralene er ansvarlige for å sikre at eventuelle enheter i etatsspesifikke talegrupper blir gjort kjent med informasjon som formidles i felles talegruppe.

Alle aktører bruker sine egne talegrupper for intern oppgaveløsning om ikke annet er avtalt.

Dersom informasjon som beskrevet over blir gitt i etatsspesifikk talegruppe og dette er opplysninger som er vesentlig for øvrige mannskaper knyttet til oppdraget, skal 11x-sentralen umiddelbart videreformidle informasjonen i felles talegruppe.

4.3.2 Ved ankomst til felles hendelser

Første enhet som kommer frem til innsatsstedet skal umiddelbart gi en kort situasjonsrapport (vindusmelding) i felles talegruppe for å beskrive hvordan situasjonen oppfattes. Påfølgende oppdatering formidles fortløpende.

I tiden fra første enhet er fremme og til nødetatene har etablert ledelse på stedet (IL-KO) skal tildelt felles talegruppe benyttes til situasjonsoppdatering, ledelseskommunikasjon, oppgavefordeling, osv. Politiets operasjonsleder beslutter i samråd med innsatsleder på stedet videre bruk av tildelt felles talegruppe.

Alternativer kan være at:

- talegruppen benyttes videre for nødvendig tverretatlig kommunikasjon og informasjonsdeling, både mellom utførende mannskaper og lederfunksjoner
- felles talegruppe begrenses til å være et ledelsessamband
- bruk av felles talegruppe avsluttes
- innsatsleder ber om å få tildelt ytterligere fellestalegrupper for å ivareta behov for ledelsessamband adskilt fra øvrig tverretatlig kommunikasjon

Hensiktsmessig utnyttelse av Nødnett er avhengig av størrelse på hendelsen, volum på kommunikasjonsbehov, organisering av ledelse på stedet, antall aktører, osv. Behov for tverretattlig informasjonsflyt må inngå i vurderingen.

4.3.3 Under innsats i felles hendelser

Operasjonssentralen koordinerer i samarbeid med innsatsleder bruken av felles talegrupper (TMO og DMO).

11x-sentralene og leder for innsatsen fra hver samvirkeaktør skal lytte på felles talegruppe som er tildelt en hendelse helt til innsatsen er avsluttet dersom ikke annet er avklart med innsatsleder for hendelsen. Dersom politiets operasjonsleder beslutter at bruk av felles talegruppe avsluttes før innsatsen på stedet avsluttes, forholder enhetene på stedet seg til etatsinterne talegrupper.

Samvirke- og beredskapsaktørene bruker sine egne talegrupper for intern kommunikasjon.

4.4 Bruk av gateway ved samvirke

Første enhet i innsatsområdet som oppdager at det er behov for utvidet dekning, vurderer bruk av Gateway, og iverksetter tiltak for å etablere gateway-løsning. Hvis flere gateway-enheter er tilgjengelig på stedet skal innsatsleder avgjøre hvilken gateway som skal benyttes.

4.5 Bruk av DMO repeater ved innsats i felles hendelse

Første enhet i innsatsområdet som oppdager at det er utfordringer med dekning fra Nødnett på stedet, iverksetter tiltak for å etablere repeater-løsning dersom dette er nødvendig for å etablere kommunikasjon i området. Hvis flere repeatere er tilgjengelig på stedet skal innsatsleder avgjøre hvilken repeater som skal benyttes.

5 Kapasitetsbegrensninger i Nødnett

Hvis et kapasitetsproblem i Nødnett oppstår i et innsatsområde skal Innsatsleder i samråd med øvrige etaters ledelse beslutte tiltak som begrenser bruk av en-til-en-samtaler og antall talegrupper i området. Kritisk kommunikasjon relatert til ivaretagelse av liv og helse skal prioriteres.

Ved kapasitetsproblemer som oppstår ved flere samtidige hendelser skal 11x-sentralene i samarbeid med de ulike innsatslederne treffe tiltak for begrensning i bruk av nettet i aktuelt område.

5.1 Tiltak ved større hendelser som kan påvirke kapasitet i Nødnett

Ved hendelser der politiet leder innsatsen, kan politiet beslutte følgende tiltak for å sikre kapasiteten i Nødnett:

- minne mannskapene om sambandsdisiplin
- bruk av felles talegruppe
- redusere antall talegrupper i bruk på hendelsesstedet
- avslutte bruk av talegrupper som ikke er tildelt aktuell hendelse, gjelder også lytting på slike talegrupper (husk radioterminaler i kjøretøy)
- stanse bruk av en-til-en samtaler i geografisk område nær hendelsen
- strengere prioritering av radiotrafikk
- beordre bruk av DMO
- bruk av status- og SDS-meldinger i stedet for tale i Nødnett
- bruk av alternative sambandsmidler

11x-sentralenes driftsorganisasjoner har tilgang på informasjon om belastning i Nødnett både via Nødnett vakt i DSB og via Motorola Solutions Inc. sin helpdesk. Ved kapasitetsproblemer, kan 11x-sentralene konferere med egen driftsorganisasjon for vurdering av hensiktsmessige tiltak. 11x-sentralene skal dokumentere hendelser der tiltak iverksettes og melde slike hendelser videre til egen driftsorganisasjon i samsvar med etatsinterne rutiner.

6 Opplæring og øvelser

6.1 Krav til opplæring

Alle brukere i Nødnett skal ha gjennomgått godkjent opplæring i henhold til gjeldende retningslinjer fra DSB, Hdir eller POD før de gis tilgang til Nødnett. Den enkelte organisasjon er ansvarlig for at egne brukere har tilstrekkelig vedlikeholdt kompetanse på bruk av samband.

6.2 Opplæring og kapasitet

Ved opplæringsaktivitet eller gjennomføring av øvelser hvor mer enn 20 radioterminaler er i bruk, og mer enn én talegruppe er planlagt brukt, eller ved utstrakt bruk av én-til-én samtaler, skal politiets operasjonssentral i aktuelt område forhåndsvarsles. Det skal også avtales hvordan opplæring/øvelse kan avbrytes dersom det oppstår behov for dette.

DSB har en kart-tjeneste som gir brukerne informasjon om sanntids dekning i Nødnett. Tjenesten gir tilgang til dekningskart med avmerkede områder for utfall som gjør det enklere for brukere å planlegge øvelser, opplæring og hendelser. Tjenesten kan tas i bruk av alle organisasjoner som er brukere av Nødnett.¹⁶

6.3 Trening og øving

Regelmessig trening og øvelse i bruk av Nødnett er viktig for å sikre god utnyttelse og korrekt bruk. Det er viktig at den enkelte bruker er trygg på bruken og kan håndtere systemet optimalt. Opplæring og øvelser er nærmere beskrevet i den enkelte organisasjons/etats reglement/prosedyre.

6.3.1 Øvelse i skarpe talegrupper

Øvelser som ikke er i regi av etatenes opplæringsssentre bør foregå i skarpe talegrupper for at øving skal likne mest mulig på reelle hendelser. Oppkall innledes da med «Øvelse – Øvelse – Øvelse».

6.3.2 Reelle hendelser under øvelser

Reelle hendelser som oppstår under øvelser bekjentgjøres på samband ved å innlede sendingen med "NO PLAY" som beskrevet i vedlegg 02 - Bruk av samband.

---

¹⁶ For mer informasjon, se www.nodnett.no

7 Taushetsplikt og konfidensialitet i Nødnett

7.1 Taushetsplikt

Taushetsplikt er regulert gjennom hver brukerorganisasjons lovverk eller interne bestemmelser. Brukere av Nødnett må være bevisst sin forpliktelse til å beskytte sensitive og taushetsbelagte opplysninger som formidles via Nødnett. Det er viktig med bevissthet når det gjelder uvedkommende sin anledning til å oppfatte taletrafikk i Nødnett.

Regler om taushetsplikt er ikke til hinder for nødvendig samvirke med andre aktører for å redde liv, helse og/eller for å hindre store materielle skader/verdier.

Det er ikke tillatt å lytte i talegrupper i Nødnett uten at det foreligger tjenstlig behov eller eier har gitt tillatelse.

Enhver bruker er ansvarlig for å forhindre at taushetsbelagt informasjon kommer på avveie. Nærmere regulering er beskrevet i organisasjonenes nivå 2 reglement.

7.2 Urettmessig bruk

Radioterminaler tillates kun brukt når bruker har tjenstlig behov.

Radioterminaler skal være avslått hvis bruker ikke er i tjeneste. Brukere som er gitt tillatelse til å medbringe håndholdt radioterminal utenfor tjeneste, har ikke anledning til å benytte radioterminalen til annet enn til tjenstlig formål. Dersom vedkommende privat er knyttet til annen organisasjon som også benytter Nødnett, skal terminal fra denne organisasjonen benyttes. Urettmessig bruk kan medføre at radioterminalen blir deaktivert fra Nødnett.

7.3 Oppbevaring av radioterminaler

Radioterminalen skal alltid oppbevares på forsvarlig måte slik at uvedkommende ikke får tilgang til denne.

Radioterminaler skal være avslått dersom bruker ikke er i umiddelbar nærhet.

7.4 Tap av radioterminal

Alle brukerorganisasjoner som har Nødnett-terminaler skal sørge for at de har rutiner som sikrer:

- at tap av radioterminaler oppdages raskt
- at rutiner for varsling om radioterminaler på avveie er kjent blant brukerne
- at radioterminaler som kommer på avveie raskt blir deaktivert og sikret mot uautorisert lytting og misbruk

8 Vedlegg oversikt

Vedlegg nr.	Tittel
01	Definisjoner
02	Bruk av samband
03	Nødetatenes hovedsete og samarbeidsområde
04	Nummerplan for alle aktører
05	<i>UTGÅTT</i>
06	SAR-talegrupper - oversikt og fordeling
07	Grensekryssende kommunikasjon
08	Felles talegrupper/oversikt
09	Nasjonal trippelvarslingsprosedyre

Vedlegg 01 - Definisjoner

Uttrykk	Forklaring
11x-sentraler	Felles betegnelse for nødetatenes nødmeldesentraler - 110 (brann), 112 (politi) og 113 (helse).
Aeronautisk	Teknikk og vitenskap knyttet til luftfart.
ACO	Forkortelse for Air Coordinator . En funksjon som koordinerer bruk av flere luftenheter i en SAR aksjon, for å øke effektivitet samt ivareta sikkerhet for alle enheter som er involvert.
Anropsnummer	Unik 7-sifret nummer (ISSI) som er tildelt den enkelte radioterminal i Nødnett
Beredskapsaktører	Etater, organisasjoner og så videre med brukere i Nødnett, som har oppgaver/funksjoner knyttet til beredskapsarbeid for offentlig myndighet.
BAPS	Felles talegruppe for nødetatene. BAPS betyr Brann-Akuttmedisin-Politi-Samvirke.
DMO	Forkortelse for Direct Mode Operation .
Etatene	I dette dokumentet benyttes begrepet som felles betegnelse for brann, helse og politi (Nødetatene).
FINO-EM	Finsk-Norsk (FINO)-Emergency(EM) talegruppe med tilsvarende bruksområde som BAPS talegrupper i Norge.
FINO-CO	Finsk-Norsk (FINO)-Cooperation(CO) talegruppe med tilsvarende bruksområde som SAMVIRKE talegrupper i Norge.
FINO-SAR	Finsk-Norsk (FINO Search-And-Rescue(SAR) talegruppe med tilsvarende bruksområde som SAR talegrupper i Norge.
FINOSE-CO	Finsk-Norsk-Svensk (FINOSE)-Cooperation(CO) talegruppe med tilsvarende bruksområde som SAMVIRKE talegrupper i Norge.
FINOSE-SAR	Finsk-Norsk-Svensk (FINOSE) Search-And-Rescue(SAR) talegruppe med tilsvarende bruksområde som SAR talegrupper i Norge.
Fonetisk alfabet	En standardisert måte å bokstavere ord på. Det er det internasjonale fonetiske alfabetet som brukes, med tillegg av de norske bokstavene Æ, Ø og Å.
Gateway	En funksjon på noen terminaler i Nødnett. Gateway-funksjon brukes som et bindeledd mellom Nødnett og nødnettradioer som er utenfor Nødnetts dekningsområde. En Gateway tar imot DMO-trafikk og videresender inn i nettet.
Gruppesamtale	Kommunikasjon fra en til flere brukere i en talegruppe.
Gyldighet per fylke	Henviser til talegrupper i Nødnett. Talegrupper med gyldighet per fylke betyr at det er kun mulig å lytte og sende i de aktuelle talegruppene innenfor det definerte geografiske området/fylket.

Gyldighet per politidistrikt	Henviser til talegrupper i Nødnett. Talegrupper med gyldighet per politidistrikt betyr at det er kun mulig å lytte og sende i de aktuelle talegruppene innenfor det definerte geografiske området/politidistriktet.
IL-KO	Forkortelse for Innsatsleders kommandoplass . IL-KO etableres og skaleres i henhold til hendelsens karakter. Normalt samles taktisk ledelsesnivå for hendelsehåndteringen i IL-KO, og den samlede innsatsen på taktisk nivå ledes og koordineres herfra.
INT-CO	Internasjonalt samvirke mellom nødetatene og beredskaps-brukere. Talegruppene gir kommunikasjon kun i det landet radioterminalen er migrert til – ikke tilbake til hjemlandet.
INT-SAR	Internasjonalt samvirke mellom nødetatene og beredskaps-brukere under søks- og redningsaksjoner. Talegruppene gir kommunikasjon kun i det landet radioterminalen er migrert til – ikke tilbake til hjemlandet.
ITU – Radio Regulations	The International Telecommunication Union sitt internasjonale regelverk for bruk av frekvenser og radiokommunikasjon.
Kallesignal	Bokstaver og/eller tallkombinasjoner/uttrykk som i sambandsprosedyrene identifiserer en spesifikk enhet/bruker/rolle/funksjon.
Kapasitetsproblem i nettverket	Antall ønskede samtidige anrop i TMO er større enn tilgjengelige ressurser på den enkelte basestasjon. Kapasitetsproblemer i nettverket må ikke forveksles med manglende ledig taletid i en talegruppe.
LRS	Forkortelse for Lokal Redningssentral . Med LRS menes ledelses- og koordineringsapparatet som iverksettes i et politidistrikt under en redningsaksjon. Operasjonssentralen i politidistriktet ivaretar funksjonen som LRS. LRS har ansvar for å lede og koordinere redningsaksjoner i eget distrikt, med mindre HRS treffer en annen beslutning.
Medlytt	Begrep for situasjoner i Nødnett eller i telefonsamtale der en eller flere aktører blir gitt mulighet til å lytte på det som blir sagt i talegruppen og/eller telefonsamtalen. Men uten å selv kunne gripe inn eller styre dialogen.
Nasjonal gyldighet	Henviser til talegrupper i Nødnett. Talegrupper med nasjonal gyldighet betyr at det er mulig å lytte og sende i de aktuelle talegruppene i hele landet hvor det er dekning for Nødnett.
NOSE-EM	Norsk-Svensk (NOSE)-Emergency(EM) talegruppe med tilsvarende bruksområde som BAPS talegrupper i Norge.
NOSE-CO	Norsk-Svensk (NOSE)-Cooperation(CO) talegruppe med tilsvarende bruksområde som SAMVIRKE talegrupper i Norge.
NOSE-SAR	Norsk-Svensk (NOSE)-Search-And-Rescue(SAR) talegruppe med tilsvarende bruksområde som SAR talegrupper i Norge.

Nødmelding	Henvendelse / varsel til nødetatenes nødmeldesentraler vedrørende en akutt hendelse eller situasjon, som krever handling fra nødstaten(e) for å beskytte personers liv/helse, eller for å hindre store materielle skader.
Nødnett	Landsdekkende sambandssystem som er basert på TETRA- standarden.
OSC	Forkortelse for On-Scene Coordinator . En aktør som er tildelt å ivareta oppgaver ifm SAR iht internasjonale føringer. En sentral oppgave er å koordinere all aktivitet som foregår i det maritime domenet under SAR aksjon
PTT	Forkortelse for Push-to-talk . PTT er en metode for å tillate samtaler over Nødnett. Dette inkluderer toveis radio, hvor man holder inne en knapp for å sende, og slipper knappen for å motta.
Redningsaksjon	Øyeblikkelig innsats organisert innen redningstjenesten for å redde mennesker fra død eller skade som følge av akutte ulykkes- eller faresituasjoner. (medfører at HRS oppretter SAR hendelsesnummer)
Redningstjeneste	Offentlig organisert øyeblikkelig innsats fra flere samvirkepartnere for å redde mennesker fra død eller skade som følge av akutte ulykkes- eller faresituasjoner, og som ikke blir ivaretatt av særskilt opprettede organer eller ved særskilte tiltak. Redningstjenesten utøves som et samvirke mellom offentlige organer, frivillige organisasjoner og private virksomheter og personer, under ledelse og koordinering av to hovedredningssentraler og underordnede lokale redningssentraler.
Repeater	Repeater er en funksjon på noen terminaler. Repeater-funksjon fungerer som lokal basestasjon ved manglende dekning, og fungerer dermed som en forsterker. En DMO-Repeater tar imot og videresender automatisk DMO-trafikk mellom to eller flere TETRA-terminaler som ikke kan nå hverandre direkte og sørger for at de kan kommunisere med hverandre.
Samvirkeaktører	Forstås i dette dokumentet som organisasjoner med brukere i Nødnett, og som kommuniserer med andre enn egen organisasjon på Nødnett.
SAMVUP	Samvirke Uten Politi (SAMVUP) -talegrupper som skal benyttes i kommunikasjon mellom Helse og beredskapsaktører som også er akuttgjelpere, i forbindelse med akuttmedisinske situasjoner.
SAR	Er en forkortelse for det internasjonale begrepet " Search And Rescue ". På norsk betyr det "Søk og redning".
SAR-varsling	Trippelvarsling som også inkluderer direkte varsling til HRS. Varsling mellom alle nødetatenes 11X-sentraler og HRS i et geografisk område.

TETRA	Forkortelse for Terrestrial Trunked Radio . TETRA er en åpen radioteknisk standard som har fokus på de kritiske kommunikasjonsbehovene til nød- og beredskapssetater. Nødnett benytter denne standarden.
TMO	Forkortelse for Trunked Mode Operation .
Trippelvarsling	Varsling mellom alle nødetatenes 11X-sentraler i et geografisk område.
Tverrvarsling	Varsling mellom to av nødetatenes 11X-sentraler i ett geografisk område.
VHF-samband	Very High Frequency , er et frekvensspekter som benyttes i analoge radiosamband.
Vindusrapport	Umiddelbar beskrivelse av situasjonen ved ankomst hendelsessted. (f.eks. det du umiddelbart ser/hører/lukter/osv.)

For definisjon av flere begrep som er benyttet i sambandsreglementet henvises det til dokumentet "Nødnett i bruk", utgitt av DSB.

Vedlegg 02 – Bruk av samband

Taleteknikk

Følgende vektlegges:

- tydelig tale
- unngå særegne dialektord
- unngå gjentakelser
- hold den naturlige rytmen du har i daglig tale
- snakk jevnt og rolig
- hold mikrofonen ca. 5 cm foran munnen
- ikke la stemmen synke på siste del av sendingen
- les meldingen i hele uttrykk eller korte setninger
- gjør opphold mellom setninger eller uttrykk når meldingen skal skrives ned

Fonetisk alfabet

Enkeltbokstaver og bokstavgrupper staves ved hjelp av det internasjonale fonetiske alfabet. Ord som er vanskelig å oppfatte eller uttale, samt bokstavgrupper, skal staves med ekspedisjonsuttrykket "JEG BOKSTAVERER":

Bokstav	Fonetisk	Bokstav	Fonetisk	Bokstav	Fonetisk
A	ALPHA	K	KILO	U	UNIFORM
B	BRAVO	L	LIMA	V	VICTOR
C	CHARLIE	M	MIKE	W	WHISKEY
D	DELTA	N	NOVEMBER	X	X-RAY
E	ECHO	O	OSCAR	Y	YANKEE
F	FOXTROT	P	PAPA	Z	ZULU
G	GOLF	Q	QUEBEC	Æ	ÆRLIG
H	HOTEL	R	ROMEO	Ø	ØSTEN
I	INDIA	S	SIERRA	Å	ÅSE
J	JULIET	T	TANGO		

Uttale av tall

Tall skal uttales siffer for siffer:

Siffer	Talltegn
0	NULL
1	EN / ETT
2	TO
3	TRE
4	FIRE
5	FEM
6	SEKS
7	SJU (ikke syv)
8	ÅTTE
9	NI
10	EN - NULL

Kan misforståelser oppstå i teksten, nyttes ekspedisjonsord foran tall.
Noen eksempler er: «TALLTEGN», «TID», «POSISJON» osv.

Datotidsgruppe

Består at seks tall evt. etterfulgt av en bokstav.

Eksempel:

190840A

19 = den 19. dagen denne måneden

0840 = klokkeslett denne dato

A = normalt i Norge

Tidssoner	
Z	UTC+0
A	Normaltid i Norge (vintertid)
B	Sommertid i Norge

UTC=Universal Time Coordinated – grunnlag for sivile tidsangivelser i alle land. Er etterfølgeren til GMT (Greenwich Mean Time). Angir tidssoner i antall timer i avvik fra aktuell tid som angis ved nullmeridianen.

Zulu-tid (Z) er en militær tidssone som tilsvarer UTC+0, altså aktuell tid ved nullmeridianen.

Eksempler:

Z (ZULU) - tid kl. 1100

A (ALPHA) - tid kl. 1200

B (BRAVO) - tid kl. 1300

Skilletegn

Skilletegn som er avgjørende for sammenhengen skal leses, for eksempel SKRÅSTREK, KOMMA, osv.

Ekspedisjonsord i gruppesamtaler

Uttale	Bruk - forklaring
9-8 (NI-ÅTTE)	Nettkallesignal, anroper alle enheter. De enheter som har mottatt nettkallesignal kvitterer for meldingen. Avsender kan avslutte "98" oppkall med "INGEN KVITTERING SLUTT". Enhetene kvitterer da ikke for mottak av meldingen.
BYTT POSISJON	Det er når mannskaper må bytte posisjon, for eksempel pga. dårlig dekningsforhold.
DETTE ER	Denne meldingen er fra:
ERKJENN	Pålegg til adressaten om å erkjenne at meldingen er mottatt og forstått. Se: «Forstått»
FORBERED	Etterfølgende melding/ordre skal forberedes.
FORSTÅTT	Jeg har mottatt din melding, forstått den og vil etterkomme den. Skal bare brukes av adressaten. Da betydningen av "FORSTÅTT" innbefattet "MOTTATT" brukes de to ekspedisjonsordene aldri sammen. Brukes som svar på "ERKJENN".

GJENTA ALT ETTER/ ALT FORAN/FRA/TIL ORD FORAN/ ORD ETTER/ osv.	Gjenta den spesielle delen av meldingen som er angitt med "alt etter" – "alt foran" osv.
GJENTA	Gjenta hele siste melding.
INGEN KVITTERING	Kvittering på siste melding er ikke ønskelig. Meldingen avsluttes med ekspedisjonsordet SLUTT.
INGENTING HØRT – SLUTT	Den oppkalte enheten har ikke svart, talegruppen er ledig.
IVERKSETT	Brukes ofte i forbindelse med på forhånd planlagt kodeord ved for eksempel en aksjon.
JEG GJENTAR ALT ETTER/ ALT FORAN/ORD ETTER/ osv.	Jeg gjentar den spesielle delen av sendingen som er angitt med "alt etter" – "alt foran" – etter, osv.
JEG GJENTAR	Jeg gjentar hele sendingen.
JEG LESER TILBAKE	Følgende er mitt svar på "LES TILBAKE".
JEG BOKSTAVERER	Jeg bokstaverer ved hjelp av fonetisk alfabet.
JEG VERIFISERER	Det som følger er kontrollert med utsenderen og gjentas. Bruk som svar på "VERIFISER".
KVITTER	Kvitter med melding "mottatt"
KVITTER SÅ LANGT	Kvittering ønskes for en del av melding eller ordre. Brukes ved spesielt lange/vanskelige meldinger/ordrer.
LES TILBAKE	Les hele sendingen nøyaktig slik den ble mottatt.
MELDING FØLGER	Sendes foran teksten i en formell melding eller når hele meldingen skal skrives ned.
MOTTATT	Jeg har mottatt din siste melding.
NO PLAY	Brukes i øvingssammenheng når det oppstår en reell hendelse. "NO PLAY" <i>gjentas tre ganger</i> og etterfølges av beskrivelse av hendelsen.
OVER	Min melding er slutt, jeg venter svar.
POSISJON	Jeg vil vite din posisjon.
RADIOTAUSHET	All trafikk på talegruppen er forbudt. Utsenderen avgjør når radiotaushet skal oppheves. Alle lytter likevel på aktuell talegruppe.
RADIOTAUSHET OPPHEVES	Gjenoppta normale sendinger. Radiotaushet kan bare oppheves av den enheten som har beordret den, eller av høyere myndighet.
RETTELSE	Det er gjort en feil i denne sendingen. Nyttles også som svar på "VERIFISER" når det er funnet feil.
RIKTIG	Du har oppfattet meg riktig.
SKILLE	Brukes for å markere opphold mellom to meldinger.
SLUTT	Min melding er slutt, jeg venter ikke svar, sambandet er ledig.
SNAKK LANGSOMMERE	Du snakker for fort.
TALLTEGN	Tall og/eller tegn følger.
TID	Tidsgruppe, datotidsgruppe følger umiddelbart

TRANSITTER TIL	Send umiddelbart denne meldingen videre til adressat som følger.
TRANSITT FRA	Denne meldingen er fra:
UNNTATT	Unntatt fra anrop er:
VENT - SLUTT	Vent - jeg kaller deg opp senere. I mellomtiden er talegruppen ledig for annen trafikk
VENT	Vent noen sekunder – talegruppen er ikke ledig for annen trafikk. Den som har sagt VENT initierer videre tale.
VERIFISER	Kontroller hele meldingen (eller den delen som er angitt) med utsenderen, som leser den riktige versjonen tilbake. Kan bare brukes av adressaten, og bare når situasjonen tilsier at det er nødvendig.
VIKTIG MELDING	Brukes før sending av viktig melding.
ØVELSE-ØVELSE-ØVELSE	Brukes før sending av innledende melding når man foretar øvelser i skarpe talegrupper.

Vedlegg 03 – Nødetatens av hovedsete og samarbeidsområde

Politidistrikt (Hovedsete)	110-region (Hovedsete)	AMK navn (hovedsete)
OSLO (Oslo)	OSLO (Oslo)	AMK Oslo (Oslo)
ØST (Ski)	ØST (Ski)	
INNLANDET ¹ (Hamar)	INNLANDET (Hamar)	AMK Innlandet (Gjøvik)
SØR-ØST ² (Tønsberg)	SØR-ØST ³ (Tønsberg)	AMK Vestre Viken (Drammen)
		AMK Vestfold-Telemark (Tønsberg)
AGDER (Kristiansand)	AGDER (Kristiansand)	AMK Sørlandet ^{4 5} (Lillesand)
SØR-VEST ⁶ (Stavanger)	SØR-VEST ⁷ (Stavanger)	AMK Stavanger (Stavanger)
		AMK Fonna ⁸ (Haugesund)
VEST (Bergen)	VEST (Bergen)	AMK Bergen (Bergen)
		AMK Førde ⁹ (Førde)
MØRE OG ROMSDAL ¹⁰ (Ålesund)	MØRE OG ROMSDAL ¹¹ (Ålesund)	AMK Møre og Romsdal (Ålesund)
TRØNDELAG (Trondheim)	Sør-Trøndelag ¹² (Trondheim)	AMK Sør-Trøndelag ¹³ (Trondheim)
	Nord-Trøndelag (Namsos)	AMK Nord-Trøndelag (Namsos)
NORDLAND (Bodø)	SALTEN (Bodø)	AMK Helgeland (Sandnessjøen)
		AMK Bodø (Bodø)
TROMS (Tromsø)	TROMS (Tromsø)	AMK Tromsø ¹⁴ (Tromsø)
FINNMARK (Kirkenes)	FINNMARK (Kirkenes)	AMK Finnmark (Kirkenes)

Oversikten reflekterer status pr. 1.2.2021

¹ Os kommune i Hedmark ligger under Innlandet politidistrikt men tilhører Sør-Trøndelag 110-region og AMK Sør-Trøndelag.

² Fyresdal og Nissedal kommuner i Vestfold og Telemark ligger under Sør-Øst PD men tilhører AMK Sørlandet.

³ Fyresdal og Nissedal kommuner i Vestfold og Telemark ligger under Sør-Øst 110-region men tilhører AMK Sørlandet.

⁴ Fyresdal og Nissedal kommuner i Vestfold og Telemark ligger under AMK Sørlandet men tilhører Sør-Øst PD samt Sør-Øst 110-region

⁵ Sirdal kommune i Agder ligger under AMK Sørlandet sin region men tilhører Sør-Vest PD og Sør-Vest 110-region.

⁶ Sirdal kommune i Agder ligger under Sør-Vest PD men tilhører AMK Sørlandet.

⁷ Sirdal kommune i Agder ligger under Sør-Vest 110-region men tilhører AMK Sørlandet.

⁸ AMK Fonna dekker flere kommuner under både Sør-Vest PD samt Sør-Vest 110-region og Vest PD samt Vest 110-region

⁹ Hornindal i Volda kommune ligger under AMK Førde sin region men tilhører Møre og Romsdal PD samt Møre og Romsdal 110-region

¹⁰ Hornindal i Volda kommune ligger under Møre og Romsdal PD men tilhører AMK Førde.

¹¹ Hornindal i Volda kommune ligger under Møre og Romsdal 110-region men tilhører AMK Førde.

¹² Os i Hedmark ligger under Innlandet politidistrikt men tilhører Sør-Trøndelag 110-region.

¹³ Os i Hedmark ligger under Innlandet politidistrikt men tilhører AMK Sør-Trøndelag.

¹⁴ AMK Tromsø dekker flere kommuner under både Nordland PD samt Salten 110-region og under Tromsø PD samt Troms 110-region

Vedlegg 04 – Nummerplan for alle aktører

Tabellen viser første siffer i anropsnummeret (ISSI) for alle brukergruppene i Nødnett. Den enkelte organisasjon/etats nummerplan beskrives i respektive sambandsreglement.

Første siffer i ISSI	Tilhørighet
1	Brann
2	Politi
3	Helse
5	Statlig
6	Frivillige / HRS / Redningstjenesten
7	Private organisasjoner
8	Fylkesmannen, fylkeskommune, kommune
9	Test

Vedlegg 06 – SAR-talegrupper – oversikt og fordeling

I redningstjenesten er det etablert to typer SAR talegrupper, disse har ulike bruksmønstre. Gruppene benevnes hhv. **xx-SAR-yy** og **SAR-zz**.

xx-SAR-yy: faste tildelt pr politidistrikt (Lokal redningssentral-LRS) og er primært et ledelses- og koordineringssamband.

SAR 01-09: Bruk dikteres utelukkende av HRS ved behov eller på forespørsel fra LRS/11x-sentral eller ILKO – se tabell under.

SAR 10-19: Disponeres primært av ILKO til understøttelse av sambandsbehov i ILKO. Talegrupper initieres etter ledighetsprinsipp ved å gjennomføre et oppkall i TG før bruk. TGer kan benyttes også av andre brukere men ILKO/redningshendelser har prioritet.

HRS anropstalegrupper

HRS Sør talegruppe for oppkall

HRS-SN-ANROP

HRS Nord talegruppe for oppkall

HRS-NN-ANROP

Inndeling av xx-SAR-yy

LRS/politidistrikt	1. hendelse	2. hendelse	3. hendelse	4. hendelse
Oslo	01-SAR-1	01-SAR-2	01-SAR-3	01-SAR-4
Øst	02-SAR-1	02-SAR-2	02-SAR-3	02-SAR-4
Innlandet	03-SAR-1	03-SAR-2	03-SAR-3	03-SAR-4
Sør-Øst	04-SAR-1	04-SAR-2	04-SAR-3	04-SAR-4
Agder	05-SAR-1	05-SAR-2	05-SAR-3	05-SAR-4
Sør-Vest	06-SAR-1	06-SAR-2	06-SAR-3	06-SAR-4
Vest	07-SAR-1	07-SAR-2	07-SAR-3	07-SAR-4
Møre og Romsdal	08-SAR-1	08-SAR-2	08-SAR-3	08-SAR-4
Trøndelag	09-SAR-1	09-SAR-2	09-SAR-3	09-SAR-4
Nordland	10-SAR-1	10-SAR-2	10-SAR-3	10-SAR-4
Troms	11-SAR-1	11-SAR-2	11-SAR-3	11-SAR-4
Finnmark	12-SAR-1	12-SAR-2	12-SAR-3	12-SAR-4
Oslo, Øst og Sør-Øst	Oslofjorden - indre		SAR-SJO-1	
Oslo, Øst og Sør-Øst	Oslofjorden - ytre		SAR-SJO-2	

Dersom en LRS har behov for ytterligere talegrupper kan nabolokalt forespørres eller det benyttes TG fra SAR-10 til SAR-19 – se tabell under SAR-zz inndeling

Bruk av SAR-SJO-1 og 2 initieres av HRS, eller den LRS som først kommer til kjennskap om SAR-hendelsen. Videre bruk koordineres av HRS eller den LRS som får hovedansvar for hendelsen.

Inndeling av SAR-zz

TG nr	Tiltenkt bruker	Bruksområde	Merknad
SAR-01	HRS	Besluttet av HRS etter behov	Særbehov mellom spesialist ressurser/båtressurser.
SAR-02	HRS		
SAR-03	HRS		
SAR-04	HRS		
SAR-05	HRS		
SAR-06	11x-sentral/ILKO	Aeronautisk VHF medlytt	For bruk i hendelser med ACO rolle og/eller større behov for luftkoordinering – forespørsel til HRS HRS har PTT tilgang.
SAR-07	11x-sentral/ILKO	Aeronautisk VHF medlytt	
SAR-08	11x-sentral/ILKO	Maritim VHF medlytt	For bruk i hendelser med OSC rolle og/eller behov for tilgang til samband i sjøhendelser - forespørsel til HRS. HRS har PTT tilgang.
SAR-09	11x-sentral/ILKO	Maritim VHF medlytt	
SAR-10 til SAR-19	LRS/IL-KO	Oppdeling av taktisk samband i IL-KO	Brukes av IL-KO etter behov

Vedlegg 07 – Grensekryssende kommunikasjon

Det er etablert talegrupper for kommunikasjon mellom de nasjonale TETRA-nettene for nød- og beredskap i Norge (Nødnett), Sverige (Rakel) og Finland (Virve) som muliggjør radiokommunikasjon mellom aktører fra alle tre land ved grenseoverskridende hendelser og oppgaver. Det er etablert både etatsinterne og felles talegrupper.

Norske brukere med dekning fra Nødnett vil kunne snakke med brukere som befinner seg i Sverige og Finland. Talegruppene gjør det mulig å kommunisere når brukere fra flere land samarbeider ved en hendelse i et av landene, og det er behov for å dele informasjonen over landegrensene.

Det er også etablert INT-talegrupper til bruk ved hendelser når brukere fra flere land skal samhandle, men det ikke er behov for å dele kommunikasjonen over landegrensene.

For å kommunisere med egne radioterminaler og kontrollrom under dekning av andre lands radionett benyttes såkalt migrering. Det kreves et spesielt abonnement og tilgang for å kunne migrere til andre lands radionett. Mange brukergrupper har tilgang til disse talegruppene, men i hovedsak er det nødnettbrukere langs grensen som har mulighet for å migrere.

Overordnede retningslinjer for bruk av grenseoverskridende kommunikasjon er tilgjengelig på; www.nodnett.no

Politi, Helse og Brann har i samarbeid med sine kollegaer i Sverige og Finland utarbeidet prosedyrer for bruk av etatsinterne talegrupper.

Kommunikasjonssentralene i respektive land tildeler bruk av talegruppene. Valget av talegruppe påvirkes av hvilke aktører som har behov for å kommunisere med hverandre, og hvilken oppgave de skal løse.

Følgende felles talegrupper er tilgjengelige for grenseoverskridende kommunikasjon:

Talegruppe navn	Bruksområde	Gyldighet
Norsk-Svensk samarbeid (NOSE)		
NOSE-EM-1 til 8	Talegruppene brukes av nødetatene i Norge og Sverige. Tilsvarende bruk som for BAPS-talegrupper. (EM = Emergency)	Nasjonalt i begge land
NOSE-CO-1 til 8	Samvirke mellom nødetatene og beredskapsbrukere i Norge og Sverige. Tilsvarende bruk som for Samvirke-talegrupper (CO = Cooperation = Samvirke)	Nasjonalt i begge land
NOSE-SAR-11 til 14	Samvirke mellom nødetatene og beredskapsbrukere i Norge og Sverige, under landredning . Tilsvarende bruksområde som SAR-talegrupper. (SAR = Search and Rescue)	Nasjonalt i begge land
NOSE-SAR-21 til 24	Samvirke mellom nødetatene og beredskapsbrukere i Norge og Sverige, under sjøredning . Tilsvarende bruksområde som SAR-talegrupper.	Nasjonalt i begge land
NOSE-SAR-31 til 34	Samvirke mellom nødetatene og beredskapsbrukere i Norge og Sverige, under luftredning . Tilsvarende bruksområde som SAR-talegrupper.	Nasjonalt i begge land

Norsk-Finsk samarbeid (FINO)

FINO-EM-1 til 8	Talegruppene brukes av nødetatene i Finland og Norge. Tilsvarende bruk som for BAPS-talegrupper.	Nasjonalt i begge land
FINO-CO-1 til 4	Samvirke mellom nødetatene og beredskapsbrukere i Finland og Norge. Tilsvarende bruk som for Samvirke-talegrupper.	Nasjonalt i begge land
FINO-SAR-1 til 4	Samvirke mellom nødetatene og beredskapsbrukere i Finland og Norge, under søk- og redningsaksjoner. Tilsvarende bruksområde som SAR-talegrupper.	Nasjonalt i begge land

Finsk-Norsk-Svensk samarbeid (FINOSE)

FINOSE-CO-1 til 9	Samvirke mellom nødetatene og beredskapsbrukere i Finland, Norge og Sverige når alle tre land har behov for å kommunisere i samme talegruppe. Tilsvarende bruk som for Samvirke-talegrupper.	Nasjonalt i alle tre land
FINOSE-SAR-1 til 9	Samvirke mellom nødetatene og beredskapsbrukere i Finland, Norge og Sverige under søk- og redningsaksjoner når alle tre land har behov for å kommunisere i samme talegruppe. Tilsvarende bruksområde som SAR-talegrupper.	Nasjonalt i alle tre land

Internasjonalt samarbeid (INT)

INT-CO-1 til 8	Internasjonalt samvirke mellom nødetatene og beredskapsbrukere. Talegruppene gir kommunikasjon kun i det landet radioterminalen er migrert til – ikke tilbake til hjemlandet.	Nasjonalt i aktuelt land
INT-SAR-1 til 8	Internasjonalt samvirke mellom nødetatene og beredskapsbrukere under søks- og redningsaksjoner. Talegruppene gir kommunikasjon kun i det landet radioterminalen er migrert til – ikke tilbake til hjemlandet.	Nasjonalt i aktuelt land

Europeiske talegrupper i direktemodus (DMO)

DMO-talegrupper er uavhengig av radionettverk og geografi, og har begrenset rekkevidde.

EURO-DMO-talegruppene er DMO-talegrupper som kan brukes utenfor eget lands grenser, eller for kommunikasjon med andre lands Tetra-brukere som er i Norge, og som ikke har mulighet for migrering til Nødnett (TMO). EURO-DMO-talegruppene skal ikke benyttes utenfor Europa.

Tilgang til EURO-DMO-talegruppene er basert på etatstilhørighet. Alle nødnettbrukere har imidlertid tilgang til felles-talegruppene EURO-DMO-1 og 6.

TG navn	Bruksområde
EURO-DMO-1	Anropstalegruppe/felles
EURO-DMO-2	Grensekontroll
EURO-DMO-3	Brann, sekundært Helse
EURO-DMO-4	Politi
EURO-DMO-5	Toll
EURO-DMO-6	Felles
EURO-DMO-7	Grensekontroll
EURO-DMO-8	Helse, sekundært Brann
EURO-DMO-9	Politi
EURO-DMO-10	Forsvaret

Vedlegg 08 – Felles talegrupper/oversikt

Talegruppealias	Gyldighet/ Eier	Tilgang til talegruppene	Kommentar
xx-11X (xx = Politidistrikt)	Gyldig pr. politidistrikt. ----- POD	Politi, Helse, Brann Kun for kontrollromsbruk	Benyttes ved samvirke mellom 11X kontrollrom.
xx-BAPS-1 til 9 (xx = Politidistrikt)	Gyldig pr. politidistrikt. ----- Politi	Politi, Helse, Brann, HRS. ISSI som begynner på 1, 2 eller 3 og HRS og rednings-helikopter.	Bruk besluttes av politiets operasjonssentral. Benyttes ved samvirke mellom Brann - Akuttmedisin – Politi.
xx-SAMV-1 til 5 (xx = Politidistrikt)	Nasjonal gyldighet ----- Politi	Politi, Helse, Brann, HRS, Frivillige organisasjoner, andre beredskapsaktører innen søk og redning.	Benyttes for samvirke mellom nødetatene og/eller andre beredskapsaktører, bortsett fra ved hendelser som er definert som søk- og redningsaksjoner.
xx-SAMV-A1 og A2 (xx = Politidistrikt)	Nasjonal gyldighet ----- Politi	Alle brukere av Nødnett	Benyttes for samvirke mellom brukere av Nødnett.
xx-SAR-1 til 4 (xx = Politidistrikt)	Nasjonal gyldighet. ----- HRS	Politi, Helse, Brann, HRS, Frivillige organisasjoner, andre beredskapsaktører innen søk og redning.	Bruk besluttes av LRS etter retningslinjer fra HRS. Benyttes under søk og redning.
SAR 01-19	Nasjonal gyldighet. ----- HRS	Politi, Helse, Brann, HRS, Frivillige organisasjoner, andre beredskapsaktører innen søk og redning.	Benyttes ¹ under søk og redning for nisje behov nasjonalt eller for ILKO
xx-SAMVUP-11 til 16 ----- xx-SAMVUP-17 til 19 ----- xx-SAMVUP-20 til 26 ----- xx-SAMVUP-27 til 29 (xx = Politidistrikt)	Gyldig pr. politidistrikt ----- Nasjonal gyldighet ----- Gyldig pr. politidistrikt ----- Nasjonal gyldighet ----- HDIR	Helse, Brann, HRS, Frivillige organisasjoner, andre beredskapsaktører som også er akuttgjeldere. Politiet har ikke tilgang til disse talegruppene.	Bruk besluttes av AMK-sentralen i det området talegruppene skal benyttes. Benyttes for samvirke mellom Helse og beredskapsaktører som også er akuttgjeldere, ved akuttmedisinske situasjoner.
xx-SAMV-BRN-1 til 9 (xx = Politidistrikt)	Gyldig pr. politidistrikt ----- DSB	Tildeles brann og relevante samarbeidspartnere	Til bruk for samhandling mellom brann og samarbeidspartnere
xx-RO-SAMV (xx = Politidistrikt)	Gyldig pr. politidistrikt ----- DSB	Tildeles brann og relevante samarbeidspartnere	Til bruk ved samvirke ved røykdykking
SKOGBRANN-1 til 30	Nasjonal gyldighet ----- DSB	Tildeles brann og relevante samarbeidspartnere ved skogbrann	Til bruk ved samvirke ved skogbrann. SKOGBRANN 1-16 administreres av Alarmsentral Brann Sørvest.

¹ Se vedlegg 06 vedrørende beslutning om bruk

BRANN-HELI	Nasjonal gyldighet DSB	Tildeles brann og skogbrannhelikopter	Til bruk ved samhandling mellom brann og skogbrannhelikopter
BEREDSKAP-1 til 5	Nasjonal gyldighet. ----- Politi	Politi, Helse, Brann, HRS, kommuner, statsforvalter, FORF organisasjoner og andre beredskapsaktører.	Bruk besluttes av politiet. Kan benyttes for kommunikasjon mellom beredskapsaktører der andre felles talegrupper ikke er tilgjengelige eller egnet. Er egnet for hendelser som pågår på tvers av politidistrikter.
FELLES-1 til 5	Nasjonal gyldighet ----- DSB	Alle brukere av Nødnett.	Kan benyttes for kommunikasjon mellom nødnettbrukere der andre felles talegrupper ikke er tilgjengelige eller egnet.
EVENT-1 til 60	Nasjonal gyldighet ----- DSB	Tildeles alle brukere av Nødnett	Til bruk ved planlagte aktiviteter
FY-xxxx-A1 til A3 (xxxx = Fylkesnavn)	Gyldig pr. fylke ----- DSB	Tildeles alle brukere av Nødnett	Til bruk for alle aktører som samhandler med statsforvalter, fylkeskommuner og kommuner
FY-xxxx-01 til 15 (xxxx = Fylkesnavn)	Gyldig pr. fylke ----- DSB	Tildeles og brukes av statsforvaltere, fylkeskommuner, kommuner, infrastruktureiere	Til bruk internt i hvert fylke
FY-xxxx-N (xxxx = Fylkesnavn)	Nasjonal gyldighet ----- DSB	Tildeles og brukes av statsforvaltere, fylkeskommuner, kommuner, infrastruktureiere	Til bruk for kommunikasjon over fylkesgrenser mellom flere etater
xxxx-BERED (xxxx = kommunenr)	Gyldig pr. fylke ----- DSB	Tildeles statsforvaltere, fylkeskommuner og alle kommunale aktører	Kommunal samhandling
LEDSAGE-01 til 10	Nasjonal gyldighet ----- DSB	Tildeles Statens vegvesen, Toll, Politi, Forsvaret og andre som samhandler ved transport på vei	Til bruk ved transport langs vei
xx-FRIV-1 til 3 (xx = Politidistrikt)	Gyldig pr. politidistrikt ----- - DSB	Tildeles til frivillige organisasjoner og HRS	Til bruk for samhandling mellom frivillige organisasjoner innad i ett politidistrikt
FRIV-RIKS-1 til 3	Nasjonal gyldighet ----- DSB	Tildeles frivillige organisasjoner og HRS	Til bruk for samhandling mellom frivillige organisasjoner nasjonalt
FRIV-STILLE	Nasjonal gyldighet ----- DSB	Tildeles frivillige organisasjoner og HRS	Brukes ved behov
DEP-FELLES-1 til 4	Nasjonal gyldighet ----- DSB	Alle departement, Krisestøtteenheten JD (KSE)	For kommunikasjon i mellom to eller flere departement.

DEP-DIR-1 til 8	Nasjonal gyldighet ----- DSB	Alle departement, direktorat, KSE	For kommunikasjon mellom direktorat og departement.
DIR-FELLES-1 til 4	Nasjonal gyldighet ----- DSB	Alle direktorat, Politiets situasjonssenter (PSS)	For kommunikasjon i mellom to eller flere direktorat
FM-STAT-1 til 11	Nasjonal gyldighet ----- DSB	Statsforvalter, direktorat, departement, andre statlige aktører	For kommunikasjon mellom statlige aktører og statsforvalter
ØV-11X	Nasjonal gyldighet. ----- Politi	Tilgang gis som for tilsvarende skarpe talegrupper	Benyttes primært av 11x- opplæringsssentralene ved øvelser i regi av Politihøgskolen (PHS).
ØV-BAPS-1 til 9	Nasjonal gyldighet. ----- Politi	Tilgang gis som for tilsvarende skarpe talegrupper	Benyttes for samvirke mellom Brann/Akuttmedisin/ Politi, ved øvelser i regi av PHS, eller nødetatenes øvrige kurs- og øvingssentre.
ØV-FELLES-1 til 5	Nasjonal gyldighet ----- DSB	Alle brukere av Nødnett.	Kan benyttes for kommunikasjon ved øvelser mellom nødnettbrukere der andre felles øvings-talegrupper ikke er tilgjengelige eller egnet.
ØV-SAMV-1 til 5	Nasjonal gyldighet. ----- Politi	Tilgang gis som for tilsvarende skarpe talegrupper	Benyttes for samvirke mellom nødetatene og andre beredskapsaktører ved øvelser i regi av PHS, eller nødetatenes øvrige kurs- og øvingssentre. Eller etter avtale med PHS (v/JKØ ²).
ØV-SAMV-A1 og 2	Nasjonal gyldighet. ----- Politi	Tilgang gis som for tilsvarende skarpe talegrupper	Benyttes for samvirke mellom beredskapsaktører og andre brukere i Nødnett ved øvelser i regi av PHS, eller nødetatenes øvrige kurs- og øvingssentre. Eller etter avtale med PHS (JKØ).

² Justissektorens kurs- og øvingssenter på Stavern.

Nasjonal trippelvarslingsprosedyre mellom nødmeldesentralene

POLITIET
POLITIDIREKTORATET

dsb

Direktoratet for
samfunnssikkerhet og beredskap

Helsedirektoratet

Vedlegg 1

Nasjonal prosedyre for trippelvarsling mellom nødmeldesentralene.

Målgruppe:

Prosedyren gjelder for operatører ved nødmeldesentralene til politi, brann og helse samt HRS.

Hensikt:

Verktøyet skal sikre god, effektiv og ensartet meldingsmottak ved nødanrop som kommer til de ulike nødmeldesentralene. Prosedyren gjelder for nødanrop hvor det fremkommer opplysninger som gjør at det raskt vil være naturlig å trippelvarsle de andre nødmeldesentralene og evt. HRS der ressurser trolig skal rykke ut umiddelbart.

Verktøyet og arbeidsmetodikken skal benyttes på følgende hendelser:

- Bombetrussel
- Brann i bygning
- CBRNE / Akutt forurensning
- Hendelse i tunnel
- Masseskade / Mulig PLIVO (Pågående livstruende vold)
- Person i vann
- Sjøulykke / Hendelse på vann
- Snøskred
- Trafikkulykke

Ansvar:

Prosedyren er laget av arbeidsgruppen satt til å utarbeide nasjonal prosedyre for trippelvarsling mellom nødmeldesentralene.

Lederne for de ulike sentralene er ansvarlige for å gjøre prosedyren kjent i egen organisasjon.

Operatørene på nødmeldesentralene er ansvarlige for å følge prosedyren.

Fremgangsmåte:

Informasjonsinnhenting og rådgivning:

Henvendelser på 110-, 112- og 113-linje skal til enhver tid besvares så raskt som mulig.

Operatørene skal formidle hvilken nødmeldesentral som besvarer anropet, for deretter å la innringer gi en kort og klar fremstilling av årsaken til henvendelsen. Alternativt må operatør avbryte innringer for raskt å kunne få frem relevant informasjon.

Der det fremkommer opplysninger om hendelser som oppfyller kriteriene nevnt i "Hensikt" skal operatørene umiddelbart informere innringer om at vedkommende vil bli satt i forbindelse/konferanse med de to andre nødmeldesentralene og eventuelt også HRS.

Dersom innringer motsetter seg å bli satt i konferanse gjennomføres intervju og rådgivning av den enkelte sentral. Varsling av andre etater vurderes kontinuerlig ut ifra opplysninger som fremkommer i samtalen.

Når sentralene er i konferanse gjengis den initiale informasjonen om type hendelse og sted/posisjon/kommune før videre utspørring med innringer fortsetter.

Det er som hovedregel den sentralen som har initiert telefonkonferansen som skal lede kommunikasjonen med innringer. Dersom en sentral ønsker bistand for utspørring og rådgivning formidles dette og respektiv sentral overtar.

Der det fremkommer behov for veiledning og bistand som er spesielt etatsspesifikt, kan denne etaten som ser behovet ut ifra en fagmessig vurdering be om å overta utspørring og veiledning så snart hendelsestype og adresse/lokasjon/sted er kjent av alle etater. Hvorvidt råd må gis parallelt med ytterligere spørsmålsinnhenting i konferansen må vurderes i hver enkelt situasjon. Dette gjelder både hvorvidt en etat må gi etatsspesifikke råd som ikke står i verktøyene eller om man må gi råd definert i bunn av det aktuelle verktøyet.

Optimal håndtering innebærer at en operatør fra hver sentral deltar i telefonkonferanse samtidig som at andre operatører er i passiv medlytt og varsler utrykkende mannskaper.

Varsling og kommunikasjon med mannskaper:

Varsling av ressurser fra hver etat gjøres parallelt og samtidig som samtale med innringer pågår.

Den operatøren som leder samtalen skal formidle dette til innringer.

Felles talegruppe i Nødnett defineres og formidles av politiet eller HRS tidlig i telefonkonferansen. Relevant og tidskritisk informasjon fra samtalen med innringer skal alltid gjengis til utrykkende enheter via avtalt talegruppe.

Dokumentasjon:

Henvendelsen dokumenteres i de ulike sentralenes dokumentasjonsverktøy/oppdragshåndteringsverktøy etter gjeldende retningslinjer.

Veileder til nasjonal trippelvarslingsprosedyre mellom nødmeldesentralene

POLITIET
POLITIDIREKTORATET

dsb

Direktoratet for
samfunnssikkerhet og beredskap

Helsedirektoratet

Veileder til nasjonal trippelvarslingsprosedyre mellom nødmeldesentralene		
Dato: 12.4.2019	Versjon: 1.0	Status: Godkjent

<p>Oppdragsgiver: Justis og beredskapsdepartementet JD</p> <p>Arbeidsgruppeledere: Martin Todnem <i>Politiinspektør Politidirektoratet</i></p> <p>Reidar Selmer <i>Politiinspektør Politidirektoratet</i></p> <p>Forfatter: Hilde Fredriksen Rikheim <i>Rådgiver kvalitet og helsefag AMK Vestre Viken</i></p>	<p>Tittel: Veileder til nasjonal trippelvarslingsprosedyre mellom nødmeldesentralene</p>
---	---

Veileder til nasjonal trippelvarslingsprosedyre mellom nødmeldesentralene		
Dato: 12.4.2019	Versjon: 1.0	Status: Godkjent

Dato: 12.4. 2019	Sidetall: 17
----------------------------	------------------------

Om veilederen:

Politidirektoratet (POD), Helsedirektoratet (Hdir) og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) etablerte i august 2017, etter oppdrag fra Justis- og beredskapsdepartementet (JD), en tverrfaglig arbeidsgruppe som skulle utarbeide en nasjonal prosedyre for trippelvarsling mellom nødmeldesentralene. Prosedyren baserer seg på bruk av standardiserte tiltakskort knyttet til ulike hendelser og denne veilederen skal gi operatørene innføring i oppbygning av kortene og hvordan de skal benyttes under nødsamtaler. I tillegg omtaler veilederen erfaringer med opplæring og implementering av disse og gevinster knyttet til bruk av verktøyene.

Veileder til nasjonal trippelvarslingsprosedyre mellom nødmeldesentralene		
Dato: 12.4.2019	Versjon: 1.0	Status: Godkjent

Forord

En av samfunnets viktigste oppgaver er å beskytte befolkningen og yte rask, kvalifisert og koordinert hjelp når det inntreffer hendelser som truer liv og helse. Gjensidig kommunikasjon og informasjonsdeling mellom nødmeldesentralene og innsatspersonellet står sentralt i dette arbeidet.

Samfunnets forventning til nødmeldetjenesten er høy. Det forventes en likeverdig og effektiv tjeneste med høy grad av kvalitet, uavhengig av hvilket nødnummer publikum eller den nødstilte kontakter. For å tilfredsstille disse kravene vil det være behov for å standardisere enkelte arbeidsmetoder og prosedyrer innen de ulike nødmeldesentralene, herunder trippelvarsling med kvalitativ og tidlig informasjonsdeling.

Trippelvarsling i oppstartsfasen kan ofte være et suksesskriterium for felles situasjonsforståelse mellom nødmeldesentralene og / eller innsatspersonellet. Dette kan være en viktig og medvirkende faktor for at hendelsen blir håndtert på best mulig måte. Trippelvarslingsrutinen må være standardisert og algoritmen være innarbeidet og forankret hos alle nødmeldesentralene for raskest mulig samlet respons fra de ulike nødetatene.

Politidirektoratet (POD), Helsedirektoratet (Hdir) og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) etablerte i august 2017, etter oppdrag fra Justis- og beredskapsdepartementet (JD), en tverrfaglig arbeidsgruppe som skulle utarbeide en nasjonal prosedyre for trippelvarsling mellom nødmeldesentralene. Etter bred gjennomgang av tilgjengelig materiale konkluderte arbeidsgruppen med å videreføre prosedyren for trippelvarsling med innringer i konferanse laget av SAMLOK Drammen. Gruppen har videreutviklet utspørrings- og handlingsverktøyene som beskriver når, hvordan- og på hvilken måte trippelvarsling mellom nødmeldesentralene skal initieres og gjennomføres ved ulike hendelser.

Det er knyttet forventninger til at tiltakene som foreslås skal bidra til standardisering og systematisk innhenting av kvalitative data fra den nødstilte i hendelser som krever trippelvarsling. Som en konsekvens av dette er det en forventning at innsatspersonell i alle nødetater skal få lik situasjonsforståelse på vei ut til et hendelsessted og dermed kunne forvalte ressurser mer riktig, samt kunne planlegge oppdragsløsning på en mer effektiv, trygg og faglig god måte. Likedan er det en forventning at trippelvarslingstiden reduseres ved implementering av de nye rutinene.

Formålet med denne veilederen er å gi operatørene innføring i oppbygning av kortene, hvordan de skal benyttes under nødsamtaler samt erfaringer knyttet til opplæring, implementering og bruk av disse. Det omtales også erfarte og forventede gevinster knyttet til bruk av verktøyene.

Veileder til nasjonal trippelvarslingsprosedyre mellom nødmeldesentralene		
Dato: 12.4.2019	Versjon: 1.0	Status: Godkjent

Innhold

Forord.....	3
Opphav til verktøyene.....	5
Gevinster	5
Taushetsplikt	6
Opplæring og implementering.....	7
Oppbygning av utspørrings- og handlingsverktøyene	7
SAR-varslings.....	11
Telefonkonferansen	11
Vedlegg 1 Nasjonal prosedyre for trippelvarslings mellom nødmeldesentralene.	13
Målgruppe:	13
Hensikt:.....	13
Ansvar:.....	13
Fremgangsmåte:.....	13
Vedlegg 2 Ordliste	15
Vedlegg 3 Oppbygning av utspørrings- og handlingsverktøy.....	16
Vedlegg 4.....	17

Veileder til nasjonal trippelvarslingsprosedyre mellom nødmeldesentralene		
Dato: 12.4.2019	Versjon: 1.0	Status: Godkjent

Opphav til verktøyene

Nødmeldesentralene for helse benytter Norsk indeks for medisinsk nødhjelp (NIMN) som beslutningsstøtteverktøy under samtale med innringere. Nødmeldesentralene for brann og politi benytter ikke et indeksbasert verktøy, men baserer utspørring og rådgivning på erfaringer fra liknende hendelser. I mangel av nasjonale prosedyrer for hvordan nødmeldesentralene skal ivareta trippelvarslingshendelser utviklet de tre nødmeldesentralene i Drammen i 2013-2014 utspørrings- og handlingsverktøy bestående av hendelsesspesifikke prosedyrer for å oppnå en ensartet håndtering og bedret samvirke ved hendelser som berører alle tre sentralene. Det ble utviklet verktøy for hendelser som trafikkulykke, ulykke i veitunnel, brann i bygning, drukning, bombetrussel, snøskred, pågående livstruende vold (PLIVO) samt hendelser som omfatter kjemiske stoffer, biologiske agens, radioaktive stoffer, nukleært materiale og eksplosiver med høyt farepotensiale (CBRNE). I tillegg ble det laget en veileder tilhørende utspørrings- og handlingsverktøyene som beskriver selve prosedyren og erfaringer med denne.

Prosedyren ble implementert i slutten av 2014 etter felles opplæring og trening for operatørene i de tre nødmeldesentralene. Arbeidsmetodikken på sentralene var opprinnelig også forskjellig, slik at graden av endring for de tre sentralene varierte. Ett eksempel på dette er at politi tidligere ikke jobbet i team under meldingsmottak, men at ny arbeidsmetodikk krevde teamarbeid for optimal håndtering. I tillegg hadde brann og politi ingen tidligere erfaring med å benytte standardisert utspørringsverktøy i samtale med publikum. Enkelte operatører opplevde det også som uvant at andre enn egen etat skulle lytte til hvordan de gjennomførte utspørring og rådgivning av innringer. Man erfarte at å endre arbeidsmetodikk var mer krevende enn først antatt. I tidskritiske hendelser som disse trippelvarslingshendelsene var det lett å falle tilbake på tidligere innøvd og kjent praksis. Lederne og fagutviklerne måtte sette av mye tid og ressurser for å følge opp implementeringen. Det ble organisert reopplæring, casetrening ble gjennomført i hverdagen, samt at det ble gjennomført nye fagdager hvor operatørene også evaluerte reelle logger. Det tok nærmere ett år å implementere de nye verktøyene og arbeidsrutinene. Kvalitetsoppfølging som en kontinuerlig prosess ble i ettertid evaluert som avgjørende for å lykkes med implementeringen.

Gevinster

Det forventes at en nasjonal prosedyre for trippelvarsling vil gi gevinster på flere nivåer. På samfunnsnivå forventes det at nødstilte skal få riktig hjelp raskere. Ved innføring av en ny nasjonal prosedyre for trippelvarsling vil nødetatene samvirke på en bedre måte.

- De to andre nødetatene blir varslet samtidig
- Alle nødetatene får lik informasjon til lik tid

Veileder til nasjonal trippelvarslingsprosedyre mellom nødmeldesentralene		
Dato: 12.4.2019	Versjon: 1.0	Status: Godkjent

- Alle nødetatene får stille etatsspesifikke spørsmål
- Alle nødetatene får gitt faglige råd og veiledning
- Alle nødetatene får lik situasjonsforståelse som gir best mulig utgangspunkt for felles situasjonsbevissthet (hendelsens utviklingspotensial)

Ved bruk av det nye standardiserte utspørrings- og handlingsverktøyet vil vi oppnå at operatørene vil kunne håndtere innringer likt uavhengig av hvilken nødmeldesentral som mottar telefonen.

Nødetatene vil få økt forståelse for hverandres behov, begrensninger og muligheter. Man vil få kunnskap om hva de andre to etatene trenger for å respondere effektivt og med riktige ressurser. Gjennom dette vil operatørene få kompetanseheving, oppleve mindre stress og kvaliteten blir bedre.

Utrykkende enheter vil bli raskere varslet og vil få nødvendig og lik informasjon på vei ut til hendelsen. De slipper å sitte på telefon/samband på vei til skadestedet for å etterspørre informasjon. Informasjonen kommer fra sentralene via samband. Med dette får de bedre forberedelsesfase og vil være mer forberedt ved ankomst hendelsessted.

Publikum vil få raskere respons gjennom en mer standardisert og godt organisert tjeneste av høy kvalitet og effektivitet. Man kan således anta at publikums forventning til nødetatene dermed innfris.

Lav bemanning, allerede høy arbeidsmengde og økt arbeidsbelastning ved innføring av konferansesamtaler er bekymringer som ofte blir nevnt som utfordringen ved arbeidsmetodikken. På den ene side vil man kunne tenke at arbeidsmengden vil være økende da flere sentraler vil sitte i samtale med samme innringer, mot at man kort får gjenfortalt hovedtrekkene fra samtalen i etterkant. På en annen side er gevinsten av tidsbesparelse for trippelvarsling og felles situasjonsforståelse viktige argumenter for å akseptere denne økte arbeidsbelastningen. Mulighetene for å kunne be en annen sentral overta samtalen dersom man har behov for å lette egen arbeidsmengde, er et annet argument som vekter for bruken av telefonkonferanse.

Taushetsplikt

Arbeidsgruppens forslag til prosedyre innebærer at trippelvarsling som hovedregel skal utføres med innringer i konferanse. Taushetsplikten som operatørene i nødmeldesentralene er underlagt reguleres i ulike lovverk, og avviker noe fra hverandre. Helsepersonell er pålagt den strengeste taushetsplikten. Dette for at pasienters integritet og personvern skal ivaretas, og befolkningen skal føle seg trygge når de oppsøker eller kontakter helsepersonell.

Veileder til nasjonal trippelvarslingsprosedyre mellom nødmeldesentralene		
Dato: 12.4.2019	Versjon: 1.0	Status: Godkjent

Alle skal ha rett til å motta helsehjelp uten risiko for straffeforfølgelse. Helsetjenestens taushetsplikt er regulert i Helsepersonelloven kapittel 5.

Når det gjelder samarbeid og trippelvarsling med øvrige nødetater er det hjelpebehovet som ligger til grunn for videreformidling av informasjon jamfør Helsedirektoratets rundskriv IS-9-2015 "Helsepersonellens taushetsplikt – rett og plikt til å utlevere pasientopplysninger til politiet". Helsedirektoratet legger til grunn at en person som ringer en nødmeldesentral har behov for nødhjelp, enten for seg selv eller andre. Formålet med å sette opp en konferansesamtale mellom flere nødmeldesentraler er å sikre at alle nødetatene har samme informasjon, og kan vurdere behov for og planlegge utalarmering av sine ressurser parallelt. Dette slik at man unngår tidstap i en situasjon som potensielt haster, og der liv eller helse kan stå på spill. Før det settes opp en slik konferansesamtale skal det foretas en konkret vurdering av behovet for en slik trippelvarsling. Hensynet til publikums tillit til helsepersonell og helsetjenesten tilsier at man skal informere innringer om at andre nødetater blir koblet inn i samtalen.

Opplæring og implementering

Arbeidsgruppen har sett på ulike modeller for opplæring, men konkluderer med å anbefale opplæring av regionale og lokale instruktører som får i oppgave å overføre kompetanse og system om felles nasjonal prosedyre for trippelvarsling. Dette etter modell fra implementering av prosedyre for Nødnett og PLIVO (Pågående livstruende vold).

I opplæringen vil det vektlegges fremtidig arbeidsmetodikk og innhold i de ulike utspørrings- og handlingsverktøyene. Erfaringene fra opplæringen og implementeringen fra Drammen vil naturlig vektlegges i utdanningen av de nasjonale og lokale instruktørene i tillegg til et e-læringsprogram som skal gjennomgås i forkant av selve opplæringen. Opplæring av ansatte på sentralene må gjennomføres lokalt innenfor de ulike politidistriktene.

Det vil være behov for å utvikle flere slike hendelsesspesifikke utspørringsverktøy i tiden fremover. Hendelser i utmark er en slik hendelse, likedan flyulykker og ulykker med strøm. I påvente av disse verktøyene bør disse hendelsene allikevel trippelvarsles med innringer i konferanse hvor også utspørring og rådgivning gjennomføres med den kunnskap og de verktøy sentralene har tilgjengelig. Ajourhold og revisjon av de eksisterende verktøyene må planlegges allerede i en tidlig fase etter implementeringen av de nasjonale rutineene.

Oppbygning av utspørrings- og handlingsverktøyene

Utspørrings- og handlingsverktøyet «Trafikkulykke» er vist som eksempel i vedlegg 3. Verktøyene består av fem deler: informasjonsinnhenting, rådgivning, handling, varsling og lokale tilpasninger. Prosedyren er fargekodet; grå farge viser hva som er nødvendig informasjon eller råd gjeldende alle etater/aktører tilknyttet den enkelte hendelsen. Blå farge indikerer nødvendig informasjon eller aktuell varsling for politi, likedan er rødt

Veileder til nasjonal trippelvarslingsprosedyre mellom nødmeldesentralene		
Dato: 12.4.2019	Versjon: 1.0	Status: Godkjent

tilknyttet brann og grønt helse. Rubrikk med varsling som kan utføres eller vil bli utført av HRS er definert med oransje farge på noen av utspørrings- og handlingsverktøyene. Operatørene som besvarer nødanropet og deltar aktivt i samtalen med innringer skal følge rubrikken med «Startopplysninger» og «Felles avklaring» topp til bunn. På «Felles avklaring» er det på noen verktøy flere ruter eller alternativer innenfor samme rute og i samme høyde. I disse tilfellene begynner man alltid på venstre side og jobber seg mot høyre. For «Råd til innringer» gjelder samme metodikk med å gi rådene i definert rekkefølge fra topp til bunn, se illustrasjon i vedlegg 3.

Innhold i verktøyene og kommunikasjon med innringer:

Spørsmål og råd i de ulike verktøyene er utarbeidet i fellesskap av de tre nødetatene samt HRS og vil som hovedregel dekke relevant informasjonsinnhenting og rådgivning knyttet til den aktuelle hendelsen. Spørsmål og råd er basert på en blanding av vitenskapelig evidens, best faglig praksis, tradisjoner og erfaringer. Det er ingen uttømmende liste. Det vil si at som operatør vil man kunne oppleve at verktøyene ikke inneholder alle relevante spørsmål eller råd knyttet til en hendelse, og det kan tenkes at det finnes andre, og mulig bedre spørsmål og råd. Ingen situasjoner vil være helt like og operatører på nødmeldesentraler må derfor kontinuerlig gjøre en faglig vurdering og tilpasning i den aktuelle situasjonen. Tiltakskortene inneholder spørsmål og råd som ivaretar ulike hensyn. Av disse er sikkerhetshensyn, operative hensyn og veiledning av innringer i livreddende førstehjelpstiltak hovedkategorier. Under telefonkonferansen hvor flere operatører skal vurdere riktig tidspunkt for tidskritiske fagrelaterte spørsmål/råd, kan det tenkes at en mer eksplisitt prioritering av ulike hensyn vil styrke struktur og effektivitet i telefonkonferansen. Allikevel er det vanskelig å lage en fastsatt mal for hvordan prioritere disse da ingen hendelser er like. I tiltakskortene og veileder fremgår det derfor ikke en tydelig prioritering mellom disse.

Hvilke ordvalg operatørene benytter for å stille spørsmålene og rådene på de ulike verktøyene er ikke definert. For eksempel kan telefonnummer til innringer bli innhentet på flere måter: «Ringer du fra xx?», «Hvilket telefonnummer ringer du fra?», «Hvilket telefonnummer kan du nås på?» osv. Råd 1 på verktøyet «Trafikkulykke» lyder «Sikring av skadested: Gul vest, varseltrekant, skru av tenning, sette på nødblind.» Hvordan dette skal formuleres verbalt blir opp til hver enkelt operatør å tilpasse den enkelte situasjon.

Nødmeldesentralene kan ikke styre eller påvirke hvilket nødnummer publikum velger å kontakte ved ulike hendelser. Grunntanken for verktøyene er derfor at de ansatte ved nødmeldesentralene skal kunne gi publikum lik hjelp uavhengig av hvilket nødnummer som blir ringt. Målet er at den sentralen som mottar nødsamtalen som hovedregel også håndterer og leder samtalen med innringer i telefonkonferanse med de andre etatene uavhengig av type hendelse, med bistand fra de andre sentralene. Optimal håndtering er der

Veileder til nasjonal trippelvarslingsprosedyre mellom nødmeldesentralene		
Dato: 12.4.2019	Versjon: 1.0	Status: Godkjent

operatører fra hver sentral kan delta i hele telefonkonferansen både aktivt og passivt og varsler utrykkende mannskaper parallelt. I de tilfeller der den som mottar nødsamtalen vurderer at innringer ikke er egnet som deltaker i telefonkonferanse med flere, er det viktig at vedkommende raskt gir beskjed til kollega i egen sentral om at vedkommende må trippelvarsle de andre sentralene. Kontinuerlig informasjonsdeling vil i disse tilfellene være viktig for å sikre mest mulig lik situasjonsforståelse, riktig respons og varsling av utrykkende mannskaper.

Flere innringere på samme hendelse:

Daglig erfarer nødmeldesentralene at en enkelt hendelse kan føre til mange telefonhenvendelser fra publikum. Det vil ikke være rom for å sette alle samtalene i konferanse, og nettopp derfor er det viktig at operatørene er trent i å bruke alle utspørrings- og handlingsverktøyene uavhengig av fagkompetanse. Allikevel er det ikke forventet at operatører skal inneha kompetanse til å stille etatsspesifikke spørsmål eller gi etatsspesifikke råd som ikke er beskrevet i verktøyene. I hendelser med flere innringere der operatør oppfatter at innringer trenger fagspesifikke råd, må vedkommende vurdere om innringer skal settes over i konferanse til aktuell nødmeldesentral for rådgivning, eller om innringer skal henvises til å ringe aktuelt nødnummer direkte. Som eksempel kan det ved en hendelse hvor flere på stedet har behov for medisinsk veiledning og rådgivning bli aktuelt å henvise dem til å ringe direkte til 113 eller at sentralen setter innringer i direkte kontakt med aktuell nødmeldesentral.

Informasjonsinnhenting:

Startopplysninger innhentes uavhengig av hvilken nødmeldesentral som besvarer nødanropet. Som hovedregel skal det settes opp telefonkonferanse ut ifra forståelse om at dette er en hendelse som krever bistand fra alle tre etater, eventuelt SAR varsling som inkluderer HRS, og videre utspørring av fellesavklaringer gjøres i denne konferansen. Innringer skal informeres om at konferanse initieres med de andre etatene, og når alle er koblet inn i konferansen gjengis aktuelle startopplysninger som er innhentet. For å spare tid kan bekreftelse av innringers telefonnummer gjerne gjøres parallelt med at konferanse settes opp. Hvorvidt innringers telefonnummer skal gjengis umiddelbart etter konferansen er satt opp, på slutten av konferansen eller ikke i det hele tatt må avklares i hvert enkelt distrikt. Dersom samtalen blir brutt må den som mottok samtalen ringe opp innringer igjen og sette opp ny konferanse.

Rådgivning:

Rådene på de ulike verktøyene er utarbeidet i fellesskap av de tre nødetatene og skal som hovedregel dekke relevante råd knyttet til den aktuelle hendelsen / verktøyet. Allikevel vil man kunne oppleve at verktøyene ikke inneholder alle relevante råd knyttet til en hendelse, og det kan tenkes at det også finnes andre, og mulig bedre råd. Ingen situasjoner vil være helt like og operatører på nødmeldesentraler må derfor kontinuerlig gjøre en faglig

Veileder til nasjonal trippelvarslingsprosedyre mellom nødmeldesentralene		
Dato: 12.4.2019	Versjon: 1.0	Status: Godkjent

vurdering og tilpasning i den aktuelle situasjonen. Rubrikken som beskriver råd er grå, noe som indikerer at disse skal kunne gis av alle tre sentraler.

Hvorvidt råd må gis parallelt med ytterligere spørsmålsinnhenting i konferansen må vurderes i hver enkelt situasjon. Dette gjelder både hvorvidt en etat må gi etatsspesifikke råd som ikke står i verktøyene eller om man må gi råd definert i bunn av det aktuelle verktøyet.

Utspørring og rådgivning av helserelaterte spørsmål skal gjøres av AMK operatøren hvor Norsk Indeks for medisinsk nødhjelp benyttes. Dette gjøres som hovedregel ut i fra algoritmen i det enkelte utspørrings- og handlingsverktøyet.

I tilfeller der operatør fra brann eller politi må trekke seg ut av telefonkonferansen for å ivareta andre presserende oppgaver er tidspunktet der AMK operatør starter utspørring og veiledning i henhold til NIMN et godt tidspunkt.

Handling:

Rubrikken beskriver arbeidsprosesser som utføres innad i hver sentral i forbindelse med trippelvarsling. Arbeidsprosessene utføres både av den operatøren som besvarer nødanropet og setter opp konferansen samt den/de operatørene som tildeler ressurser og koordinerer oppdragene. Flere av disse prosessene vil foregå parallelt og i løpet av de første minuttene. Det er politiet eller HRS som definerer aktuell talegruppe i den enkelte hendelsen. At operatørene videreformidler den viktige informasjonen innhentet i nødsamtalene til utrykkende enheter er avgjørende for deres forberedelsesfase. Likedan er det viktig å be om tilbakemelding / vindusmelding / situasjonsrapport i den samme talegruppen av den ressursen som er først på skadestedet.

Arbeidsgruppen har ikke spesifisert hvilken sentral som skal formidle ut innhentet informasjon i den definerte gruppen. Det kan gjøres enten av den sentralen som har initiert telefonkonferansen eller en av de andre sentralene som føler de har kapasitet. Erfaringer viser at begge disse løsningene er vellykkede.

Varsling:

De tre rubrikkene «Brann», «Politi» og «Helse» er definert på alle verktøyene og inneholder oversikt over ressurser som den respektive sentralen skal varsle eller skal vurdere å varsle i hvert enkelt tilfelle. Dette knyttet opp mot tilgjengelig informasjon og omfang av hendelsen. På tre av utspørrings- og handlingsverktøyene er det definert en oransje rubrikk med oversikt over aktuell varsling for HRS. De ulike rubrikkene gir de andre nødmeldesentralene kjennskap til hvilke type ressurser de andre etatene / aktørene har å spille på i de ulike hendelsene og derav også mulig vil bli varslet.

Lokale tilpasninger:

Nødmeldesentralene i Norge har ulike geografiske og ressursmessige utfordringer og på bakgrunn av dette også ulike behov. Som et eksempel kan rask varsling og telefonkonferanse med Veitrafikksentralen ved trafikkulykker være aktuelt for noen sentraler. Likedan er varsling av ambulansébåt og bruk av grenseoverskridende talegrupper aktuelt for noen

Veileder til nasjonal trippelvarslingsprosedyre mellom nødmeldesentralene		
Dato: 12.4.2019	Versjon: 1.0	Status: Godkjent

sentraler og andre ikke. Med bakgrunn i de ulike behovene er det derfor utarbeidet en egen rubrikk for lokale tilpasninger på alle utspørrings- og handlingsverktøyene. Her må 11x sentralene i hvert politidistrikt i fellesskap avklare behovet for lokale tilpasninger / rutiner tilknyttet sitt distrikt og fylle inn i verktøyene.

Utspørrings- og handlingsverktøy VS Norsk indeks for medisinsk nødhjelp

Norsk indeks for medisinsk nødhjelp ivaretar ikke det fleretatlige behovet for spørsmålsinnhenting og rådgivning ved de hendelsestypene det er utviklet verktøy for. En AMK-operatør vil i trippelvarslingshendelsene som hovedregel initialt benytte utspørrings- og handlingsverktøyet for deretter å benytte NIMN. Som operatør på en nødmeldesentral vil man oppleve å måtte veksle mellom ulike utspørrings- og handlingsverktøy på lik linje med en AMK-operatør rutinemessig må veksle mellom ulike oppslagskort i NIMN. Definerings av hastegrad og varsling av ressurser gjøres alltid i henhold til Norsk indeks for medisinsk nødhjelp og ellers lokalt planverk.

SAR-varsling

I flere av de hendelsestypene som det er utarbeidet verktøy for er tidlig varsling og telefonkonferanse med HRS essensielt slik at de umiddelbart får iverksatt varsling av nødvendige ressurser. De vil i flere av disse hendelsene sitte med unik fagkunnskap, kan lede samtalene og stille supplerende spørsmål. I tillegg har de til enhver tid oversikt over ressurser som ikke nødmeldesentralene har.

Telefonkonferansen

Operatøren formidler hvilken nødmeldesentral som besvarer nødanropet for deretter å la innringer gi en kort fremstilling av hendelsen. Der det fremkommer opplysninger om type hendelse som utløser trippelvarsling, skal operatøren informere innringer om at vedkommende vil bli satt i forbindelse med de to andre nødmeldesentralene eventuelt også HRS. Deretter skal operatør sette opp telefonkonferanse. Når konferansen er opprettet gjengis den initiale informasjonen om type hendelse og sted/posisjon/kommune før videre utspørring med innringer fortsetter.

Varsling av uttrykkende ressurser fra hver etat skal gjøres parallelt som samtale med innringer pågår. For at dette skal kunne gjennomføres, må hver etats nødmeldesentral jobbe i team, hvor en operatør gjennomfører samtalen med innringer samtidig som en annen operatør varsler uttrykkende mannskaper. Den operatøren som leder samtalen formidler til innringer at ressurser blir varslet og sendt ut samtidig som samtalen pågår.

Verktøyet beskriver generelle råd som skal gis til innringer. Det er som hovedregel operatøren ved den sentralen som initierer telefonkonferansen som leder kommunikasjonen med innringer og gir disse rådene. Dersom det fremkommer behov for veiledning og bistand som er særlig etatsspesifikk, skal operatørene etter fagmessig vurdering overta utspørring og

Veileder til nasjonal trippelvarslingsprosedyre mellom nødmeldesentralene		
Dato: 12.4.2019	Versjon: 1.0	Status: Godkjent

veiledning.

Se vedlegg 4; prinsippskisse for visuell fremstilling av arbeidsprosessene til de tre etatene og eventuelt HRS. Optimal håndtering innebærer at en operatør fra hver sentral deltar i telefonkonferanse samtidig som andre operatører er i passiv medlytt og varsler utrykkende mannskaper.

Under vises noen kriterier som gir forutsetning for en god struktur under telefonkonferansen. Disse er basert på erfaringer fra bruk av verktøyene. Listen er ikke uttømmende.

- Gi alltid beskjed til innringer om at vedkommende settes i konferanse med de to andre nødetatene
- Telefonnummer til innringer kan etterspørres samtidig med at konferanse settes opp. Dette for å redusere bruk av tid før de tre sentralene blir kjent med hendelsen. Det er ikke nødvendig å gjengi telefonnummer til innringer til sentralene som kobles inn i konferanse
- Erfaring viser at samtalen "blir best" hvis en operatør styrer det meste av samtalen
- De er viktig å formidle at ressurser blir sendt selv om man fortsetter samtalen. Her kan man si at dette gjelder alle etater for å trygge innringer
- Still konkrete, ikke ledende spørsmål i definert rekkefølge for aktuelt verktøy. Ikke avslutt spørsmål med "eller...?"
- La melder svare på spørsmål før nye stilles
- Dersom nødmeldesentralen som har initiert telefonkonferansen og styrer samtalen ønsker at en annen sentral skal overta gis beskjed om dette. Operatør fra nevnte sentral må da gjøre det umiddelbart
- Dersom en nødmeldesentral ønsker å overta samtalen gis beskjed om det. Eksempel på slike tilfeller er når en operatør anser det nødvendig å stille tidskritisk fagrelaterte spørsmål / råd)
- Gi rådene nederst på verktøyene før samtalen med innringer avsluttes
- Det er viktig at operatørene som sitter i passiv medlytt muter mikrofonen sin for å redusere støy
- Hvis en etat velger å gå ut av konferansen: Ikke si: "ha det" da dette forstyrrer innringer, men formidle kort at «Sentral 11X forlater samtalen»
- Etter at innringer har avsluttet samtalen og før telefonkonferansen avsluttes: avtal oppmøtested, hvilken sentral som formidler tilgjengelig informasjon i felles talegrupper, landingssted for helikopter etc

Veileder til nasjonal trippelvarslingsprosedyre mellom nødmeldesentralene		
Dato: 12.4.2019	Versjon: 1.0	Status: Godkjent

Vedlegg 1

Nasjonal prosedyre for trippelvarsling mellom nødmeldesentralene.

Målgruppe:

Prosedyren gjelder for operatører ved nødmeldesentralene til politi, brann og helse samt HRS.

Hensikt:

Verktøyet skal sikre god, effektiv og ensartet meldingsmottak ved nødansrop som kommer til de ulike nødmeldesentralene. Prosedyren gjelder for nødansrop hvor det fremkommer opplysninger som gjør at det raskt vil være naturlig å trippelvarsle de andre nødmeldesentralene og evt. HRS der ressurser trolig skal rykke ut umiddelbart.

Verktøyet og arbeidsmetodikken skal benyttes på følgende hendelser:

- Bombetrussel
- Brann i bygning
- CBRNE / Akutt forurensning
- Hendelse i tunnel
- Masseskade / Mulig PLIVO (Pågående livstruende vold)
- Person i vann
- Sjøulykke / Hendelse på vann
- Snøskred
- Trafikkulykke

Ansvar:

Prosedyren er laget av arbeidsgruppen satt til å utarbeide nasjonal prosedyre for trippelvarsling mellom nødmeldesentralene.

Lederne for de ulike sentralene er ansvarlige for å gjøre prosedyren kjent i egen organisasjon. Operatørene på nødmeldesentralene er ansvarlige for å følge prosedyren.

Fremgangsmåte:

Informasjonsinnhenting og rådgivning:

Henvendelser på 110-, 112- og 113-linje skal til enhver tid besvares så raskt som mulig. Operatørene skal formidle hvilken nødmeldesentral som besvarer anropet, for deretter å la innringer gi en kort og klar fremstilling av årsaken til henvendelsen. Alternativt må operatør avbryte innringer for raskt å kunne få frem relevant informasjon.

Veileder til nasjonal trippelvarslingsprosedyre mellom nødmeldesentralene		
Dato: 12.4.2019	Versjon: 1.0	Status: Godkjent

Der det fremkommer opplysninger om hendelser som oppfyller kriteriene nevnt i "Hensikt" skal operatørene umiddelbart informere innringer om at vedkommende vil bli satt i forbindelse/konferanse med de to andre nødmeldesentralene og eventuelt også HRS. Dersom innringer motsetter seg å bli satt i konferanse gjennomføres intervju og rådgivning av den enkelte sentral. Varsling av andre etater vurderes kontinuerlig ut ifra opplysninger som fremkommer i samtalen.

Når sentralene er i konferanse gjengis den initiale informasjonen om type hendelse og sted/posisjon/kommune før videre utspørring med innringer fortsetter.

Det er som hovedregel den sentralen som har initiert telefonkonferansen som skal lede kommunikasjonen med innringer. Dersom en sentral ønsker bistand for utspørring og rådgivning formidles dette og respektiv sentral overtar.

Der det fremkommer behov for veiledning og bistand som er spesielt etatsspesifikt, kan denne etaten som ser behovet ut ifra en fagmessig vurdering be om å overta utspørring og veiledning så snart hendelsestype og adresse/lokasjon/sted er kjent av alle etater. Hvorvidt råd må gis parallelt med ytterligere spørsmålsinnhenting i konferansen må vurderes i hver enkelt situasjon. Dette gjelder både hvorvidt en etat må gi etatsspesifikke råd som ikke står i verktøyene eller om man må gi råd definert i bunn av det aktuelle verktøyet.

Optimal håndtering innebærer at en operatør fra hver sentral deltar i telefonkonferanse samtidig som at andre operatører er i passiv medlytt og varsler utrykkende mannskaper.

Varsling og kommunikasjon med mannskaper:

Varsling av ressurser fra hver etat gjøres parallelt og samtidig som samtale med innringer pågår. Den operatøren som leder samtalen skal formidle dette til innringer.

Felles talegruppe i Nødnett defineres og formidles av politiet eller HRS tidlig i telefonkonferansen. Relevant og tidskritisk informasjon fra samtalen med innringer skal alltid gjengis til utrykkende enheter via avtalt talegruppe.

Dokumentasjon:

Henvendelsen dokumenteres i de ulike sentralenes dokumentasjonsverktøy/oppdragshåndteringsverktøy etter gjeldende retningslinjer.

Veileder til nasjonal trippelvarslingsprosedyre mellom nødmeldesentralene		
Dato: 12.4.2019	Versjon: 1.0	Status: Godkjent

Vedlegg 2

Ordliste

AMK-lege	Vakthavende lege tilgjengelig for AMK for medisinsk rådgivning til AMK-operatør og ambulansetjenesten
Argo	Terrenggående kjøretøy
Beredskapsledelse	Helseforetakenes utpekte ledelse ved større ulykkeshendelser eller situasjoner som påvirker sykehusets drift
Bergingsbil	Nyttekjøretøy som brukes f.eks. til å taue opp en bil fra grøft
CBRNE	Kjemiske stoffer (C), biologiske agens (B), radioaktive stoffer (R), nukleært materiale (N) og eksplosiver (E) med høyt farepotensiale
CBRNE-senter	Nasjonalt kompetansesenter for CBRNE-hendelser på Ullevål Universitetssykehus
DMO	Direktmodus i Nødnett
E-verket	Energiverket – strømliverandør
Giftinformasjonen	Nasjonal informasjonstelefon ved forgiftninger
Felles talegruppe	BAPS, Samvirke eller SAR talegruppe
FORF	Frivillige organisasjoners redningsfaglige forum. Paraplyorganisasjonen for den frivillige redningstjenesten i Norge.
HRS	Hovedredningsentralen. Offentlig organ for ledelse og koordinering av redningsaksjoner.
IUA	Interkommunalt utvalg mot akutt forurensning
Kjemikaliedykker	Person ikledd verneutstyr beregnet for redningsarbeid der farlige kjemikalier er involvert
Kommunalt kriseteam	Kommunale team som har ansvar for psykososial oppfølging av mennesker / lokalsamfunn som rammes av kriser og katastrofer
Kystradio	Radiostasjon på land der kystradiooperatørene ved hjelp av radiobølger oppretter kontakt mellom land og havgående fartøy som fritidsbåter, handelsfartøy, oljeplattformer og fartøy som ikke kan opprette direkte kontakt med hverandre
Kystverket	Nasjonal etat for kystforvaltning, sjøsikkerhet og samferdsel
Lavinehunder	Brukes til å finne savnede personer i snø. Norske redningshunder (NRH) og politiet har lavinehunder
Legespesialist	Lege med spisskompetanse på aktuell behandling. Eksempel anestesilege
Lokal ledelse	Geografisk driftsenhet, tjenestestedsenhet, stedlig ledelse
LV-lege	Legevaktslege. Lege som har vakt i et definert legevaktdistrikt
LVS	Legevaktsentral. Fagsentral betjent av helsepersonell, normalt for mottak, prioritering og formidling av henvendelse til legevakt eller oppdrag til hjemmesykepleier og jordmor, rådgivning til innringer og varsling av leger ved behov for medisinsk nødhjelp.
Norsk indeks for medisinsk nødhjelp (NIMN)	Et veilednings- og støttesystem for personell i AMK-sentral og legevaktsentral, og i hovedsak et verktøy for fastsettelse av hastegrad, valg av respons, medisinsk rådgivning og instruksjon.
Norske redningshunder (NRH).	Frivillig redningsorganisasjon som trener hunder og førere for tjeneste under redningsaksjoner
Nasjonale bistandsressurser (NB)	Beredskapstroppen(BT), krise- og gisselforhandlere(KGF), politihelikopter, Bombegruppen, Den Kongelige Politiskorte(DKP) og Seksjon for organisert kriminalitet(SO) som yter landsdekkende bistand

Veileder til nasjonal trippelvarslingsprosedyre mellom nødmeldesentralene		
Dato: 12.4.2019	Versjon: 1.0	Status: Godkjent

Nullpunkt	Det stedet der drukningen har skjedd og redningsdykkerne søker ut i fra. Man kan skille mellom bekreftet nullpunkt og antatt nullpunkt
Oppmarsjområde	Avtalt oppmøtested for innsatspersonell på en hendelse
Overflatereddere	Overflatereddere
PAV	Politiets alarm og varslingssystem
PLIVO	Pågående livstruende vold
PST	Politiets sikkerhetstjeneste
PSS	Politiets situasjonssenter (operasjonssentralen til Politidirektoratet)
R-AMK	Regional AMK sentral. AMK som det regionale helseforetak har bestemt skal ha et overordnet koordineringsansvar innen regionen.
Regionalt traumesenter	Et sykehus i hver Helseregion (UNN i Nord, Haukeland i Vest, St. Olav i Midt og OUS Ullevål i Sør-Øst) som tilbyr systematisk og kvalitetssikret traumebehandling av alvorlig skadde pasienter
Skredgrupper	Frivillige snøskredgrupper
Stab	Staben er politimesterens ledelsesapparat på operasjonelt nivå for håndtering av en konkret hendelse
Vann og avløp	Vannverk, avløpssystem til stedlig kommune
VTS	Vegtrafikksentral (Statens vegvesen)
Trippelvarsling	Trippelvarsling med melder: Nødmelding hvor innringer settes i konferanse med alle 11x sentralene Trippelvarsling uten melder: Nødmelding som videreformidles til alle 11x sentralene uten melder
Tverrvarsling	Nødmelding som videreformidles til en av 11x sentralene uten melder
Tungberger	Nyttekjøretøy som brukes til berging av tyngre / større kjøretøy
SAR	Search and rescue. Søk og redning
SAR varsling	Med SAR-varsling menes varsling mellom 11x-sentralene og HRS. SAR-varsling utføres umiddelbart ved henvendelse om situasjoner som initialt er å regne som en redningsaksjon. Det tilligger alle nødetatene (med LRS som den primært ansvarlige) å vurdere HRS inkludert i telefonkonferanse ved trippelvarsling (SAR-varsling). SAR varsling kan gjøres med og uten melder i konferanse
Sjøtrafikksentralen (VTS)	Vessel traffic services. Kystverker opererer fem sjøtrafikksentraler som regulerer og overvåker skipstrafikken i definerte tjenesteområder langs norskekysten

Vedlegg 3

Oppbygning av utspørrings- og handlingsverktøy

Prosedyre «Trafikkulykke» er vist som eksempel

1. Informasjonsinnhenting

Innledende spørsmål:

Startopplysninger innhentes uavhengig av hvilken nødmeldesentral som besvarer nødnummeret.

Felles avklaringer:

Gjennomføres i telefonkonferanse. En sentral styrer samtalen, de andre sitter i medlytt og bistår ved behov.

Etatsspesifikke spørsmål for brann og politi kan stilles av alle tre sentraler.

Utspørring og veiledning av helse relaterte spørsmål gjøres av helse i henhold til norsk indeks for medisinsk nødhjelp.

2. Rådgiving:

Råd i dette felt gis til innringer av den sentralen som styrer samtalen. Kan gjøres parallelt med felles avklaringer eller senere i samtalen.

TRAFIKKULYKKE	
Innledende spørsmål 1. Adresse / sted / kommune / posisjon? 2. Telefonnummer? <i>Formidle at innringer blir satt i konferanse med de andre sentralene og gjengi innhentert informasjon</i>	
Felles avklaringer 3. Hva har skjedd / hva ser du? 4. Er skadestedet sikret / er du sikker? Også rtp annen trafikk? 5. Hvor mange kjøretøy / personer er involvert? 6. Farlig gods? Orange fereskilt? Hvis ja, Brannvesenet overtar samtalen for utspørring parallellt med rådgivning. Vurder bruk av CE / NE verktøy 7. Er det noen som sitter fastkledd? – Får du åpnet dørene? 8. Er airbager utløst? Flere steder i bilen? 9. Er alle våkne og kan snakke?	
Hvis ja 1. Ryker det fra kjøretøyet? I så fall hvilken farge? 2. Hvilke type kjøretøy? 3. Elbil / gasstyre? Hvis ja, registreringsnummer? 4. Hvor fort kan kjøretøyet (ene) kjørt? 5. Fartsgrense på stedet? 6. Lekkasje? 7. Er kjøretøy på eller utenfor vei? 8. Rundret? Kasset ut av kjøretøyet? 9. Noen som har forlatt skadestedet, beskrivelse av disse? 10. Hvordan går trafikken forbi skadestedet?	Hvis nei Helse overtar samtalen for videre utspørring og rådgivning. 1. Etabler frie lufteier 2. Fortsett utspørring og rådgivning iht. aktuelt oppslagskort: Norsk indeks for medisinsk nødhjelp.
Råd til innringer 1. Sikring av skadested: Gul vest, varseltrikant, skru av tenning, sette på blink 2. Egen bil som vern? Flytte eventuelle passasjerer over i annet kjøretøy hvis mulig. 3. Ved høyhastighetsvei: vurder å forlate eget kjøretøy på sikrest mulig måte for deretter finne en sikrere plassering i terrenget i påvente av nødetatene.	
Versjon 1.0 Godkjent 25.3.2019	

TRAFIKKULYKKE		
Handling Trippelvarsling / vurder SAR varsling Varsle egne ressurser Politiet / HRS definerer felles talegruppe (BAPS, SAR, SAM) og formidler dette i løpet av telefonkonferansen Avtal oppmøtested / adkomstvei Avtal landingssted for luftambulans / helikopter		
Varsle / vurder varsling av		
Politi VTS Bergingsbil / Tungberger Havarikommissjonen Politihelikopter Kommunens kriseteam Befolkningen via Twitter	Brann Ytterligere brannressurser E- verk Kystverk Vannverk	Helse LV-lege / LVS (alltid parallellt med ambulans) Luftambulans / Legespesialist Sykehus Annen AMK / R-AMK AMK-lege Regionalt traumasenter Egen ledelse
Lokale tilpasninger		
Versjon 1.0 Godkjent 25.3.2019		

Inndeling:

1. Informasjonsinnhenting
2. Rådgivning
3. Handling
4. Varsle / vurder varsling av
5. Lokale tilpasninger

Fargekoder på kortene:

- Grå: Gjelder for alle etater
- Blå: Gjelder for politi
- Rød: Gjelder for brann
- Grønn: Gjelder for helse
- Oransje: Gjelder for HRS

3. Handling:

Trippelvarsling gjøres med innringer i telefonkonferanse.

Varsling av mannskaper gjøres av operatører i medlytt parallelt med at utspørring av innringer foregår.

Talegrupper avtales i konferansen.

Oppmøtested etc. gjøres etter at samtale med innringer er avsluttet og før telefonkonferansen avsluttes.

4. Varsle / vurder varsling av:

Hver etat skal varsle eller varsling av foreslåtte ressurser tilknyttet aktuelt kort.

5. Lokale tilpasninger:

Hvert politidistrikt tilpasser rutiner tilknyttet sitt distrikt.

Veileder til nasjonal trippelvarslingsprosedyre mellom nødmeldesentralene

Dato:

12.4.2019

Versjon:

1.0

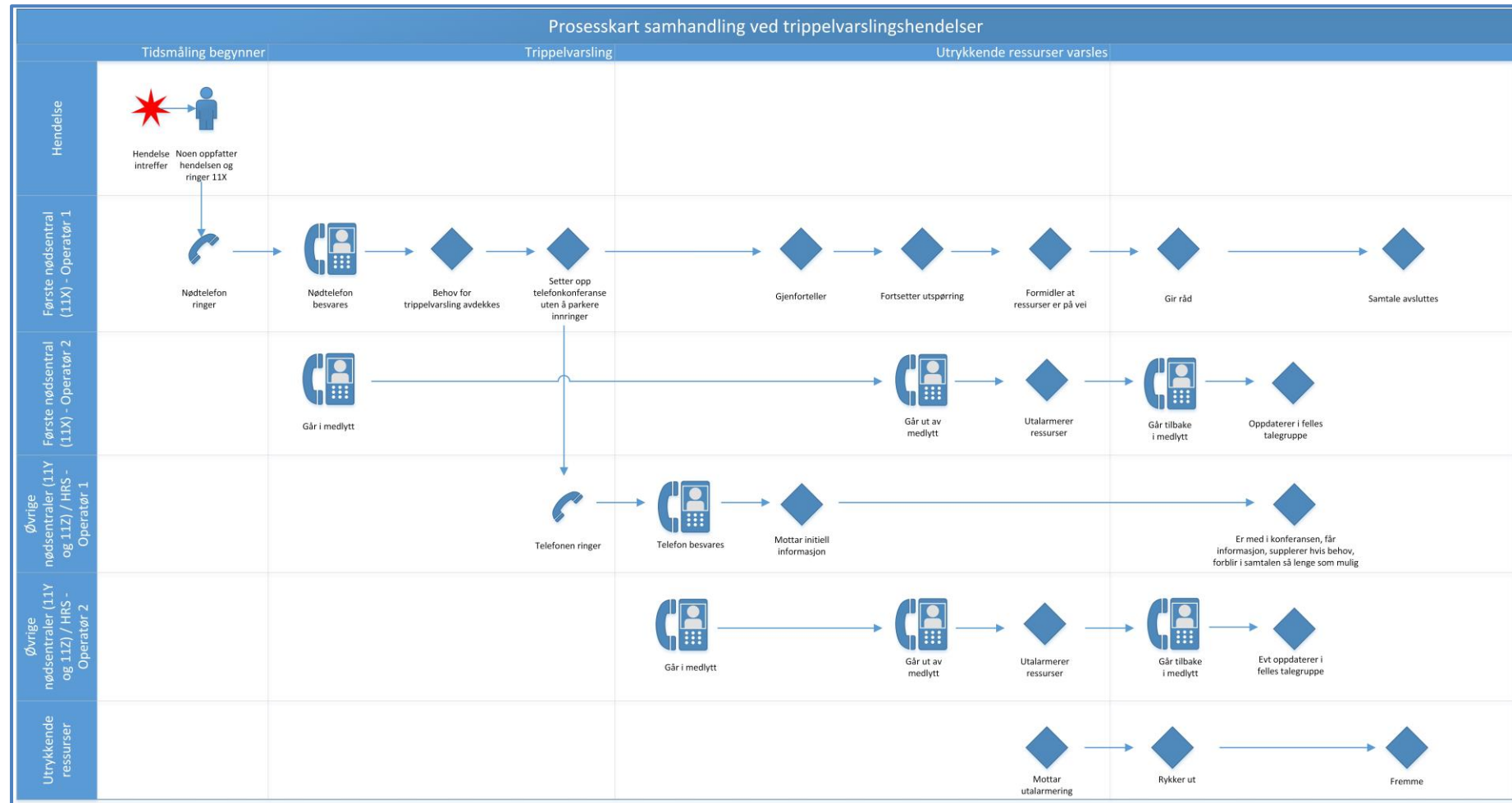
Status:

Godkjent

Vedlegg 4

Forslag til prinsippskisse

Visuell fremstilling av arbeidsprosesser ved trippelvarslingshendelser.

BRANN I BYGNING

Innledende spørsmål

1. Adresse / sted / kommune / posisjon?
2. Telefonnummer?

Formidle at innringer blir satt i konferanse med de andre sentralene og gjengi innhentet informasjon

Felles avklaringer

Vurder hvorvidt brann skal fortsette utspørring og rådgivning

3. Hva har skjedd / hva ser du?
4. Hva slags type bygning brenner det i?
5. Er alle ute av bygningen?
Hvis nei: Vurder om melder skal varsle beboere / naboer.
6. Er noen skadet? Hoppet ut fra bygningen?
7. Har noen inhalert røyk eller har brannskader?
8. Hvilken etasje brenner det i?
9. Er det fare for spredning?
10. Hvilke farge har røyken?
11. Er det lagret brannfarlig / eksplosjonsfarlig materiale?
12. Har noen forsøkt å slukke brannen?

Helse

1. Er alle våkne og kan snakke?
2. Fortsett utspørring og rådgivning iht. aktuelt oppslagskort i Norsk indeks for medisinsk nødhjelp.

Politi

1. Hvor mange er til stede på adressen?
2. Hvem eier bygningen?
3. Har noen gått fra stedet?
4. Er det mulig å si noe om hvordan brannen startet?

Råd til innringer

Innringer må ikke utsettes for ytterligere fare gjennom å holde telefonlinje for å svare på spørsmål / motta råd.

1. Ikke utsett deg selv eller andre for fare ved redningsforsøk eller for å sikre eiendeler.
2. Ved røyk i oppgang; ikke gå ut i oppgang, men bli i leilighet på egnet sted.
3. Er det stige tilgjengelig for å redde personer fra høyder?
4. Samle alle i sikkert område dersom mulig.
5. Gjør plass for innsatspersonell (eksempelvis: flytte kjøretøy).

BRANN I BYGNING

Handling

Trippelvarsling / vurder SAR varsling

Varsle egne ressurser

Politiet definerer felles talegruppe (BAPS, SAR, SAMV) og formidler dette i løpet av telefonkonferansen

Avtal oppmøtested / adkomstvei

Avtal landingssted for luftambulans / helikopter

Varsle / vurder varsling av

Politi

HRS
Politihelikopter
VTS
Offentlig kommunikasjon
Kommunens kriseteam
Befolkningen via Twitter

Brann

E verket
Vannverket
Skogbrannhelikopter

Helse

LV-lege / LVS (alltid parallelt med ambulanse)
Luftambulans / Legespesialist
Sykehus
Annen AMK / R-AMK
AMK-lege
Egen ledelse

Lokale tilpasninger

CBRNE / AKUTT FORURENSNING

(Kjemiske, biologiske, radiologiske, nukleære og eksplosive hendelser)

Innledende spørsmål

1. Adresse / sted / kommune / posisjon?
2. Telefonnummer?

Formidle at innringer blir satt i konferanse med de andre sentralene og gjengi innhentet informasjon

Felles avklaringer

Vurder hvorvidt brann skal fortsette utspørring og rådgivning

Generelt

3. Hva har skjedd?
4. Hva slags område har hendelsen skjedd i? Industri, vei, bygning, jordbruk etc.
5. Er du i sikkerhet? Er skadestedet sikret?
6. Er noen tilgriset av væske / damp / sky / pulver?
HVIS JA: Be den som er forurenset om å ta av seg ytterplagg. Unngå kontakt med andre (isolasjon).

Transportmidler

1. Type kjøretøy?
2. Oransje fareskilt?
3. Nummer på skilt over og under strek?
4. Fimalogo eller navn?
5. Sjåfør tilgjengelig?
6. Opplysninger om last?

Industriområde

1. Type bedrift?
2. Merking av utstyr?
3. Kjentmann på stedet?
4. Fare for bebyggelse?
5. Er industrivern varslet?

Brev / pakke / pulver

1. Farge / mengde på pulver
2. Fått pulver på hud eller klær?
3. Hvor lenge er det siden du kom i kontakt med brevet / pakken / pulveret?

Uavhengig av type hendelse

1. Kjent eller ukjent stoff? Mengde?
2. Antall involverte?
3. Synlig lekkasje eller gassky? Farge og / eller lukt på lekkasje eller gass?
4. Vindretning- og styrke på stedet?
5. Temperatur på stedet?
6. Nedbør?
7. Topografiske forhold? Flatt, helling, elveløp etc?
8. Er det andre personer i området? (utendørs, i bolighus)

Helse

1. Er alle våkne og kan snakke?
2. Fortsett utspørring og rådgivning iht. aktuelt oppslagskort i Norsk indeks for medisinsk nødhjelp.

Råd til innringer

Innringer må ikke utsettes for ytterligere fare gjennom å holde telefonlinje for å svare på spørsmål / motta råd.

1. Ikke utsett deg selv eller andre for fare ved redningsforsøk.
2. Ikke gå inn i området/skadestedet.
3. Advare andre mot å gå inn i området.
4. Blokker adkomst hvis mulig.
5. Samle alle i sikkert område dersom mulig.
6. Vurder å holde deg innendørs.
7. Skru av ventilasjon og aircondition (dersom mulig).
8. Instruer i å stanse blødninger samt legge bevisstløse som puster normalt i sideleie med frie luftveier.
9. Hjelp skadde til å holde varmen. Legg tepper over og under dem. Bring i ly dersom mulig.

CBRNE / AKUTT FORURENSNING

(Kjemiske, biologiske, radiologiske, nukleære og eksplosive hendelser)

Handling

Trippelvarsling

Varsle egne ressurser

Politiet definerer felles talegruppe (BAPS, SAR, SAMV) og formidler dette i løpet av telefonkonferansen

Avtal oppmøtested / adkomstvei

Avklaring av sikkerhetsavstand

Avtal landingssted for luftambulans / helikopter

Merking av farlige stoffer

Tallet over streken er farenummer. Forklarer stoffets tilstand og egenskaper (stoffgrupper og fareklasser).

Tallet under streken er UN-nummer. Beskriver hvilke type stoff, beskrives i farlig gods stoffregister.

0 Ubetydelig	6 Giftig
2 Gass	7 Radioaktivt
3 Brannfarlig væske	8 Etsende
4 Brannfarlig fast stoff	9 Risiko for spontan voldsom reaksjon
5 Oksiderende stoff	X Farlig reaksjon ved kontakt med vann

33
1088

Varsle / vurder varsling av

Politi

Nasjonale bistandsressurser
HRS
Lokal ledelse / Stab
Vann og avløp
VTS
Offentlig kommunikasjon
Kommunens kriseteam
Andre distrikt / PSS via PAV
Befolkningen via Twitter

Brann

Kjemikaliedykkere
Kystverk
Vannverket
Ressurssentral farlig stoff
IUA «Interkommunale utvalg mot akutt forurensning»

Helse

LV-lege / LVS (alltid parallelt med ambulanse)
Luftambulans / Legespesialist
Sykehus
Annen AMK / R-AMK
AMK-lege
CBRNE senter
Giftinformasjonen
Egen ledelse
Beredskapsledelse

Lokale tilpasninger

HENDELSE I TUNNEL

Innledende spørsmål

1. Adresse / sted / kommune / posisjon?
2. Telefonnummer?

Formidle at innringer blir satt i konferanse med de andre sentralene og gjengi innhentet informasjon

Felles avklaringer

3. Hva slags hendelse: Motorstopp, brann, ulykke med personskafe(r), farlig stoff?
4. Hvilken retning? Nordgående / sørgående løp?
5. Hvilken type kjøretøy (el bil / gassdrevet / reg.nr)?
6. Ca. hvor i tunnelen? Ser melder nødrom / nødutganger / tverrslag / annen merking?
7. Hvordan går trafikken? Full stans, saktegående, som normalt i andre felt?
8. Ved brann - hvilken retning blåser eventuelt røyken?
9. Er farlig stoff involvert?
Hvis ja - fortsett utspørring fra kolonne «Transportmidler» i verktøyet «CBRNE»

Helse

1. Er alle våkne og kan snakke?
2. Fortsett utspørring og rådgivning iht. aktuelt oppslagskort i Norsk indeks for medisinsk nødhjelp.

Råd til innringer

1. Sikring av skadested: Gul vest, varseltrekant, skru av tenning, sette på nødblink.
2. Ikke utsett deg selv eller andre for fare ved redningsforsøk.
3. Sett vifte i bilen på omluft. Snu hvis mulig.
4. Dersom du må parker bilen; sett den så langt inn til siden som mulig.
5. La nøkkelen være igjen i bilen dersom du må forlate den.
6. Ta brannsløkkingsapparat fra vegg (Posisjon sendes til VTS).
7. Hvis trygt; forsøk å slukke eventuell brann.
8. Gå til nærmeste nødtelefon / nødutgang.

HENDELSE I TUNNEL

Handling

Trippelvarsling (vurder SAR-varsling)

Varsle egne ressurser

Bekreft at VTS varsles

Politiet definerer felles talegruppe (BAPS, SAR, SAMV) og formidler dette i løpet av telefonkonferansen

Varsle nabosentraler

Avtal oppmøtested / adkomst

Avklar retning på eventuelle vifter i tunnelen

Avtal landingssted for luftambulans / helikopter

Husk DMO / Gateway / Repeater kan brukes ved mangelfull nødnettdekning

Varsle / vurder varsling av

Politi

VTS
Bergingsbil / Tungberger
Politihelikopter
Kommunens kriseteam
Havarikommisjonen
Befolkningen via Twitter

Brann

ATV / Argo

Helse

LV-lege / LVS (alltid parallelt med ambulans)

Luftambulans / Legespesialist

Sykehus

Annen AMK / R-AMK

AMK-lege

Regionalt traumesenter

Egen ledelse

Lokale tilpasninger

PERSON I VANN

Innledende spørsmål

1. Adresse / sted / kommune / posisjon?
2. Telefonnummer?

Formidle at innringer blir satt i konferanse med de andre sentralene og gjengi innhentet informasjon

Felles avklaringer

3. Hva har skjedd / hva ser du?
4. Skjedde ulykken fra båt, andre flytemidler eller fra land?
5. Er det flere involvert?
6. Er personen(e) fremdeles i vannet?

Hvis ja / uklart

1. Flyter personen(e) synlig i vannskorpen?
2. Hva er avstanden ut til personen(e)?
3. Er det is på vannet?
4. Hvor lenge har personen(e) vært i vannet?
5. Er det båt tilgjengelig (*til redning*)?
6. Kan du gi et signalement på personen(e); Svømmedyktig, kjønn, alder, type / farge på klær, hudfarge?
7. Hva er vanddybden?
8. Hvordan er vannføring / strømforhold?
9. Hvordan er været på stedet; Vindstyrke, retning, sikt, nedbør, bølgehøyde?
10. Er det svømmedyktige på stedet som kan redde?
11. Er kjøretøy involvert?

Vurder bruk av verktøyet
«HENDELSE PÅ VANN / SJØULYKKE»

I trygghet

Helse overtar for videre utspørring og veiledning

1. Er alle våkne og kan snakke?
2. Fortsett utspørring og rådgivning iht. aktuelt oppslagskort i Norsk indeks for medisinsk nødhjelp

Fortsett videre utspørring av fellesavklaring under «JA / UKLART» dersom flere personer fortsatt er i vannet eller om situasjonen er uavklart.

Råd til innringer

1. Ikke utsett deg selv eller andre for fare ved redningsforsøk.
2. Er det livbøye / redningsbøye på stedet?
3. En person finner referansepunktet (punkt på land) for å kunne angi nullpunktet for hvor ulykken skjedde. (*Se beskrivelse på neste side*).
4. Be vitner bli igjen på stedet til innsatspersonell ankommer.
5. Samle alle i sikkert område dersom mulig.
6. Gjør plass for innsatspersonell (eksempelvis: flytte kjøretøy).

PERSON I VANN

Handling

SAR varsling / vurder trippelvarsling
Varsle egne ressurser
HRS / Politiet definerer felles talegruppe (SAR, BAPS, SAMV) og formidler dette i løpet av telefonkonferansen
Avtal oppmøtested / adkomstvei
Avtal transportmetode for redningsdykkere

Nullpunkt og referansepunkt

Nullpunkt er det stedet der drukningen har skjedd og redningsdykkerne søker ut i fra. Vi kan skille mellom **bekreftet nullpunkt og antatt nullpunkt**. Ved **bekreftet** nullpunkt har vi øyenvitner som har sett vedkommende gå under på akkurat det stedet. **Antatt** nullpunkt kan være fotspor ut i vannet, treffstedet ved båtulykke, fiskeutstyr henslenget med mer. Nullpunktet avgjør søksmetode for redningsdykkerne.

Skulle man være vitne til, eller komme som førstemann til en drukningsulykke er det viktig å få tak i eventuelle øyenvitner slik at nullpunktet blir avklart raskt.

Lag et **referansepunkt** slik:

Merk av stedet du står ved å lage et spor i grusen eller legge fra deg en ting og bruk terreng, bebyggelse etc. på motsatt side hvis mulig og ca. hvor langt ut hendelsen har skjedd.

Det er også viktig å få klarhet i om det er behov for båt.

Brannvesenets redningsdykkere har 50 - 60 meter kommunikasjonslinje.

Varsle / vurder varsling av

Politi

HRS
Politibåt
Politihelikopter
Kommunens kriseteam

Brann

Redningsdykkere
Overflatereddere
Båt
Kraftverk

Helse

LV-lege / LVS (alltid parallelt med ambulanse)
Luftambulans / Legespesialist
Sykehus
Annen AMK / R-AMK
AMK-lege
Regionalt traumesenter
Egen ledelse

HRS

Redningshelikopter
Kystradio
Båtressurser
Sjøtrafikk sentralen (VTS)

Lokale tilpasninger

HENDELSE PÅ VANN / SJØULYKKE

Innledende spørsmål

1. Adresse / sted / kommune / posisjon? Planlagt reiserute: fra – til?
2. Telefonnummer?

Formidle at innringer blir satt i konferanse med de andre sentralene og gjengi innhentet informasjon

Felles avklaringer

3. Type hendelse:

Brann / Kollisjon / Vanninntrenging

→ Fortsett utspørring under med fellesavklaring fra punkt 4.

Ved person over bord

→ Gå til kort "PERSON I VANN"

Sykdom / Skade / helseproblem

→ Helse:

Gi **nødvendig livreddende** råd og veiledning. Fortsett så med punkt 4 før utfyllende utspørring og rådgivning iht. aktuelt oppslagskort i Norsk indeks for medisinsk nødhjelp.

Vurder hvorvidt HRS skal fortsette utspørring og rådgivning

4. Type fartøy (fritidsbåt, passasjerbåt, lastebåt, fiskebåt)?
5. Hva er fartøyets identitet eller kjennetegn?
6. Hvor stort er fartøyet?
7. Antall passasjerer om bord? Er det kontroll på alle?
8. Er det tilgang på redningsutstyr (redningsvest, redningsdrakt, flåte, livbøye)?
9. Værforhold på stedet (vind og bølgehøyde)?
10. Har du tilgang på VHF-radio?
Hvis ja, be innringer sette denne i VHF kanal 16.

Om noen går under / dukker under vann, husk området de forsvant (bruk skjær, odder, vegetasjon o.l. som hjelpemiddel) – gå så til verktøy "PERSON I VANN"

Råd til innringer

Innringer må ikke utsettes for ytterligere fare gjennom å holde telefonlinje for å svare på spørsmål / motta råd

1. Alle må iføre seg redningsvest eller overlevelsesdrakt. Fender og andre flyteelementer kan brukes i nød. Ved evakuering: HOLD DERE SAMLET!
2. Lys eller lommelykt bør brukes for å signalisere posisjon.
3. Ved fremdrift, sett kurs mot nærmeste land. Ved motorstans vurder oppankring.
4. Ved mindre brann, forsøk å slukke om slukkemiddel er tilgjengelig, men ikke utsett deg selv for brannrøyk!
5. Vurder evakuering.

HENDELSE PÅ VANN / SJØULYKKE

Handling

SAR-varsling

Varsle egne ressurser

HRS / Politiet definerer felles talegruppe (SAR, BAPS, SAMV) og formidler dette i løpet av telefonkonferansen

Avtal oppmøtested / adkomstvei

Koordiner transportmetode for redningsdykkere / andre ressurser

Varsle / vurder varsling av

Politi

Lokal ledelse / Stab
Politibåt
Politihelikopter
FORF – Frivillige
Kommunens kriseteam
Befolkningen via Twitter

Brann

Redningsdykkere
Båt
Overflatereddere

Helse

LV-lege / LVS (alltid parallelt med ambulanse)
Luftambulans / Legespesialist
Sykehus
Annen AMK / R-AMK
AMK-lege
Egen ledelse

HRS

Redningshelikopter
Kystradio
Båtressurser
Sjøtrafikksentralen (VTS)
Forsvaret

Lokale tilpasninger

SNØSKRED

Innledende spørsmål

1. Adresse / sted / kommune / posisjon? Skred over vei?
2. Telefonnummer?

Formidle at innringer blir satt i konferanse med de andre sentralene og gjengi innhentet informasjon
Vurder hvorvidt HRS skal fortsette utspørring og rådgivning

Felles avklaringer

3. Er noen savnet / bekreftet tatt? Hvor mange er involvert?
4. Har melder selv observert / vært involvert?
5. Nøyaktig tid for hendelsen (dersom mulig)?
6. Har de involverte sender / mottaker-utstyr?
7. Farge på klær / utstyr? «Airbag»?
8. Ser du spor inn i / ut av skredet?
9. Hvordan er værforhold på stedet? (Sikt, nedbør, skydekke, vind)
10. Står du trygt?

Hvis ja

Ønsker du å iverksette overflatesøk?
Hvis ja: Følg råd til innringer under.

Hvis nei / uklart

Kan du ta deg til et trygt område?
Hva slags hjelp trenger du? Kan du beskrive området nært deg?

Helse: Ved funn

1. Er alle våkne og kan snakke?
2. Fortsett utspørring og rådgivning iht. aktuelt oppslagskort i Norsk indeks for medisinsk nødhjelp.

Råd til innringer

Innringer må ikke utsettes for ytterligere fare gjennom å holde telefonlinje for å svare på spørsmål / motta råd

1. Start overflatesøk etter vurdering av risiko.
2. Veilede i bruk av søkeutstyr. Skredsøker, søkestenger, spader?
3. Dersom innringer har skredsøkerutstyr og velger å starte så må følgende presiseres:
*Er vedkommende alene bes mobilen og annet elektronisk utstyr legges øverst i sekken/lomme etc.
Mobiltelefon og annet elektronisk utstyr må minst være 40-50 cm unna skredsøkerutstyret, da disse kan forstyrre signalene og vil kunne føre til unødvendig forsinkelse av funn.*
4. Søk i området der det er naturlig ut i fra din egen posisjon. Søk raskt over overflaten i et kjegleformet område. Gå i sikksakk mønster, rop - stopp og lytt.
5. Søk i området rundt klær og gjenstander med søkestenger, skistaver eller skredsøker, men ikke flytt på gjenstander.
6. Prioriter søk rundt store trær eller steiner dersom ikke funn i overflate.

**OBS! Dersom søkeutstyr ikke ser ut til å fungere kan innringer tipses om å sette mobil i flymodus eventuelt legge mobiltelefon og annet elektronisk utstyr som smartklokker, Go Pro etc lenger bort fra søkeutstyr.
Dersom vedkommende må bruke hodelykt må denne settes på full styrke.**

SNØSKRED

Handling

SAR-varsling

Varsle egne ressurser

HRS / Politiet definerer felles talegruppe (SAR) og formidler dette i løpet av telefonkonferansen

Avtal oppmøtested / adkomstvei

Koordiner transportmetoder av ressurser

Varsle / vurder varsling av

Politi

Politihelikopter
Lavinehunder
FORF-Frivillige
Lokal ledelse / Stab
Kommunens kriseteam

Brann

Helse

LV-lege / LVS (alltid
parallelt med ambulanse)
Luftambulans
AMK-lege
Legespesialist
Annen AMK / R-AMK
Sykehus
Egen ledelse

HRS

Redningshelikopter
Alpine redningsgrupper
Forsvarets ressurser
Sivile helikoptre
Sjøressurser (transport)

Lokale tilpasninger

TRAFIKKULYKKE

Innledende spørsmål

1. Adresse / sted / kommune / posisjon?
2. Telefonnummer?

Formidle at innringer blir satt i konferanse med de andre sentralene og gjengi innhentet informasjon

Felles avklaringer

3. Hva har skjedd / hva ser du?
4. Er skadestedet sikret / er du i sikkerhet? Også mtp annen trafikk?
5. Hvor mange kjøretøy / personer er involvert?
6. Farlig gods? Orange fareskilt? Hvis ja: Brannvesenet overtar samtalen for utspørring parallelt med rådgivning. Vurder bruk av «CBRNE» verktøy.
7. Er det noen som sitter fastklemt? – Får du åpnet dørene?
8. Er airbager utløst? Flere steder i bilen?
9. Er alle våkne og kan snakke?

Hvis ja

1. Ryker det fra kjøretøyet? I så fall hvilken farge?
2. Hvilke type kjøretøy?
Elbil / gassdrevet? Hvis ja: registreringsnummer?
3. Hvor fort kan kjøretøyet (ene) ha kjørt?
4. Fartsgrense på stedet?
5. Lekkasje?
6. Er kjøretøy på eller utenfor vei?
7. Rundvelt? Kastet ut av kjøretøyet?
8. Noen som har forlatt skadestedet, beskrivelse av disse?
9. Hvordan går trafikken forbi skadestedet?

Hvis nei

Helse overtar samtalen for videre utspørring og rådgivning.

1. Etabler frie luftveier.
2. Fortsett utspørring og rådgivning iht. aktuelt oppslagskort i Norsk indeks for medisinsk nødhjelp.

Råd til innringer

1. Sikring av skadested: Gul vest, varseltrekant, skru av tenning, sette på nødblink.
2. Egen bil som vern? Flytte eventuelle passasjerer over i annet kjøretøy hvis mulig.
3. Ved høyhastighetsvei: vurder å forlate eget kjøretøy på sikrest mulig måte for deretter finne en sikrere plassering i terrenget i påvente av nødetatene.

TRAFIKKULYKKE

Handling

Trippelvarsling / vurder SAR varsling

Varsle egne ressurser

Politiet / HRS definerer felles talegruppe (BAPS, SAR, SAMV) og formidler dette i løpet av telefonkonferansen

Avtal oppmøtested / adkomstvei

Avtal landingssted for luftambulansse / helikopter

Varsle / vurder varsling av

Politi

VTS
Bergingsbil / Tungberger
Havarikommisjonen
Politihelikopter
Kommunens kriseteam
Befolkningen via Twitter

Brann

Ytterligere brannressurser
E- verk
Kystverk
Vannverk

Helse

LV-lege / LVS (alltid parallelt med ambulansse)
Luftambulansse / Legespesialist
Sykehus
Annen AMK / R-AMK
AMK-lege
Regionalt traumesenter
Egen ledelse

Lokale tilpasninger